

- Per Sjöberg
sid 6

- Genus
sid 8

- Muntligt berättande
sid 14

Nr 2 Mar 2012

Kultur SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Regionala kulturplaner
sid 18

- Elevernas skola 2030
sid 20

- Kreativa KRUt
sid 24

Ledaren

Nu är det läge att försöka skapa framtiden

I detta nummer av Kultursmockan finns en intervju med föreningens avgående ordförande Per Sjöberg. Den ersätter Pers traditionella ledare så nu gör jag som redaktör ett tillfälligt inlägg som ledarskribent.

Det är mycket som händer kring SMOk och kulturskolorna. Vi startar nu tillsammans med SKL det största och viktigaste projekt vi genomfört – Kulturskola 2030. Det är ett projekt som vi hoppas skall få stort genomslag.

Mycket är positivt. På många plan känner vi idag ett allt större stöd från många politiker för vår verksamhet. Betydelsen av att barn och ungdomar kan få möjlighet till att utöva någon kulturverksamhet på sin fritid förstås och uppskattas av allt fler. Några kommuner sänker till och med avgiften för att inte den skall vara ett oöverkomligt hinder. Inom skolan var den estetiska dimensionen central inom alla ämnen redan i den gamla läroplanen, men är det kanske i än högre grad i den nya. Många forskare kan också visa på betydelsen av estetisk verksamhet för elevernas utveckling.

På samma gång kan vi också konstatera att nu är situation när det gäller utbildning av lärare till kulturskolan mer osäker än den varit tidigare. I den mest högljudda skoldebatten betonas nästan enbart svenska, matematik och engelska. Den estetiska verksamheten har lika låg status som den alltid haft. I många framtidsbilder spås allt sämre möjligheter att i framtiden skattefinansiera verksamhet, det inkluderar även kulturskolan. En del kommuner sneglar på privata kund- och kurscentrerade alternativ som kan ersätta den mer kulturpolitiskt och värdegrundsbaserade kommunala verksamheten.

Detta verkar ju väldigt motsägelsefullt? Ja, när jag försöker tyda tendenserna i samhället känns det precis så motsägelsefullt. Det beror dels på vad vi tittar på, men också på vilket tidsperspektiv vi anlägger. Vi befinner oss i ett skede – inför 2030 – där vindarna blåser runt oss och från alla håll. Vad gör man då? Försöker finna ut från vilket håll den blåser starkast? Söker vindskydd?

Nej, jag tror det snarare är läge att försöka skapa framtiden istället för att vänta ut den.

Den stora utmaningen är att förstå att det finns flera faktorer som utmanar vår nuvarande verksamhet – inte minst att ungdomars intressen och attityder förändras. Tror vi att det går att sitta still i båten är risken stor att vi kapsejsar. Ser vi inte hoten finns heller inget motiv att förändra något. Därför är en gemensamt omfattad hotbild att utgå från något mycket positivt och viktigt.

Svaret på hotbilden kan inte stavas på bara ett sätt. Det är inte en typ av metodik eller ett nytt pedagogiskt upplägg som löser alla problem. Det finns spännande verksamheter som Kulturverket i Umeå och El Sistema i Göteborg att inspireras av men vi behöver framförallt fler olika exempel på nytänkande. Dessa behöver också utvärderas så att vi på en vetenskaplig nivå kan avgöra vad i de olika uppläggen som ger vilka resultat. Vi behöver inte bara mer resurser utan använda de resurser vi har på ett mer effektivt sätt.

Jag tror att vi i än högre grad måste hitta sätt att stödja pedagogiskt utvecklingsarbete ur ett lärarperspektiv. Vi behöver hitta sätt att stödja lärare som vill hitta nya arbetssätt. Chefer kan inte ensamma förändra något. Vi måste stödja genom att ge lärare resurser att pröva nytt, men också vetenskapligt stöd via högskolor och universitet. Och inte minst sprida erfarenheter och kunskap. Kulturskolorna kommer inte att utvecklas om lärare känner sig som offer för en negativ utveckling.

Den andra utmaningen är att inte bara göra den allra bästa verksamheten utan också göra innehållet i den känd för den stora allmänheten och våra politiska företrädare. Musik- och kulturskolorna har oftast ett väldigt gott rykte lokalt, men som nationell företeelse är den suddig, gammalmodig och tråkig. Står fortfarande för "obligatorisk blockflöjt". Motsägelsefullt men sant. Hur visar vi upp oss på riksnivå så att dessa fördomar försvinner? Ingen annan än vi kan förändra bilden av vår verksamhet!

HÅKAN SANDH
REDAKTÖR, SMOk

INNEHÅLL

Ledaren	2	Eva Sunosson	12	Pascal	22
Hallå där, Ale Möller	4	Muntligt berättande	14	Kreativa KRut	24
Genus	8-9	Falun	16	Läsvärt	26
Niklas Haak	11	Vad finns i kofferten?	18	Konstbilden	29
		Elevernas skola 2030	20	Saxat & Nytt från SMOk	30-31

Kultursmockan
SMOCKAN

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMOk

REDAKTÖR
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

PROJEKTLEDARE
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se

ANNONSER
Susanna Öström, 0660-29 99 60
susanna.ostrom@agrenshuset.se
Annonspislista kan laddas ned som pdf-fil
från hemsidan www.agrenshuset.se

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
Ågrenshuset, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Roland Cox, Charina Widmark,
Ingela Hofsten, Peter Hamberg, Ulrika
Jörgensdotter, Dag Krafft

OMSLAGSBILD:
"På semester" (något beskuren).
Målning: Karl Hed-Dahlqvist, 15 år

NÄSTA NUMMER
kommer ut v. 19

MANUSSTOPP
för annonser: 20 april

SMOK Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd

*Kultursmockan utges av SMOk,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd*

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Bagatell musikprodukter

Välj bland hundratalet produkter på vår hemsida: www.bagatell.se

Här följer några smakprov.

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från **Manhasset** kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopsnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. **10 års garanti.**

Teleskop Harmony
595:- exkl. moms

Lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.

Pris: 1800 kr exkl. moms

Sittdyna: 50 x 33 cm

Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se

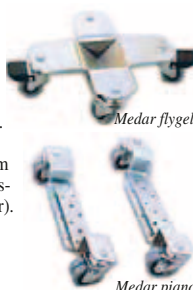
Tel.: 013-527 50

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)

Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 1

En vagn kommer lastad...

- Med världens mest sålda notställ
 - Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
 - Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
 - Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
- Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar – bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

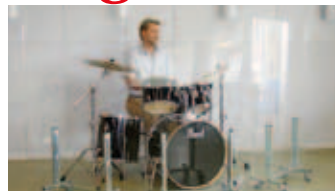
"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmor. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol. "Sitttra" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustikkärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikkärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikkärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skruva! Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Gaspallen Ergo med justerbar lutning.

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar – alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålande" belysning.

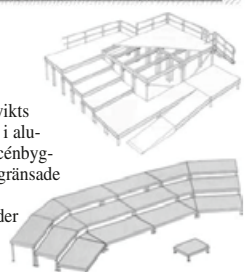
Bagatell 9

"Stage"

Orkester/körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

Hallå där

... Ale Möller

Är du som ambassadör snart på väg till rikskonferensen i Borlänge?

– Nej tyvärr inte. Jag har sedan länge en turné i USA som krockar med Borlänge, så jag kommer inte att vara med där. I vart fall inte fysiskt.

Har du hunnit med några kontakter med kulturskolor under ambassadör-såret?

– Jodå, en del. Jag var nyss i Umeå. Skall till Ronneby senare; men som jag sa redan för ett år sedan är det väldigt svårt att få in så många arrangemang när man får veta att man skall bli ambassadör så sent.

Vad kan vi gör åt det?

– Kanske skulle SMoK utse ambassadören inofficiellt ett år innan det blir offentligt? Då kan man förbereda sig på ett annat sätt.

Hur tycker du att kontakten varit med kulturskolorna?

– Jag vill inte gärna prata i imperfektum. Kontakten pågår och fortsätter. Annars har det varit väldigt kul under året att det kommer fram så många i samband med konserterna och vill diskutera den kulturskola de arbetar på eller har kontakt med. Det har blivit många spännande samtal.

Har din syn på kulturskolan förändras på något sätt?

– Kanske inte förändrats, men vidgats. På gott och ont. Jag har mött skolor där alla verkligen gör ett pionjärbete. Som nu i Umeå. Där fanns flera skolor som sam-

verkade, Lycksele mfl. De gjorde tillsammans en fantastisk föreställning!

– Men jag har också mött skolor där alla lärarna går på knäna, är väldigt slitna, där det finns ont om pengar och alla ändå försöker göra något av en svår situation.

Är det en viss typ av skolor, ex de minsta, som har det tuffast?

– Jag kan nog inte svara på det.

Vi samtalade ju en hel del kring olika frågor i Falun i augusti. (Reportage i Smockan nr 4 2011) Har du fortsatt fundera över de frågorna?

– Ja, det finns ju många frågor som är viktiga för kulturskolorna att ta ställning till. För vilka grupper finns kulturskolan? Bara barn och ungdom, varför inte vuxna? Skall man kunna nå alla grupper? Hur ser vi på mångkulturen? Skall alla kulturskolor ha en orientalisk ensemble?

– Det finns ju inga enkla svar, men det är viktigt att frågorna diskuteras och att man tar ställning. Jag tror också det är viktigt att man har ett mål med verksamheten. Finns den av en plikt mot kulturlivet? Mot den enskilde personen? Mot samhället i stort? Finns det ett ansvar bara mot den enskilde personen så skall vi inte lägga oss i om alla vill spela elgitarr!

– Kan vi skilja mellan att lära ut musik och att lära ut ett instrument? Och hur förhåller vi oss till den nya tekniken? Nu kan vi skapa musik utan att kunna spela något instrument. Vad betyder det?

Och jobbet på Ingesund går också vidare?

– Absolut, och jag hoppas att vi skall kunna möta mer av SMoK där. Det finns hela tiden behov att fundera över vilken roll lärarna skall ha inom kulturskolan.

– Jag tror det är viktigt att precis som barnen behöver starka upplevelser för att skapa, behöver lärarna det. Alla behöver vara mitt i ett kontinuerligt utvecklingsarbete.

Något annat?

– Jag hörde idag en intervju på radion med Johan Fornäs. Han är ungdomskulturforskare och har skrivit en ny bok som heter just "Kultur". Handlar om kulturbegreppet. Han menar att det finns 5 – 6 helt olika begrepp som alla stavas kultur. Det är ju inget nytt i sig, men jag funderade på om inte kulturskolan stämmer in på alla dessa begrepp. Där finns konstbegreppet, kultur som vårt sätt att bygga ett samhälle, kultur som kulturhistoria, kultur som vårt sätt att umgås och träffa nya människor. Johan menade att han som många andra sökt efter ett bättre begrepp än "kultur" för att det står för så mycket. Nu tyckte han snarare att det var intressant att det är samma ord för alla dessa begrepp. Det kanske är det perfekta begreppet för kulturskolan eftersom det stämmer med så många olika aspekter av kulturskolan? Fast det är viktigt att vi förstår vilken aspekt av begreppet som vi använder vid varje enskilt tillfälle.

– Tack för att jag fick komma in i SMoK-familjen!

Text: Håkan Sandh

Träffa musikskolan.se på SMOKs rikskonferens 2012

Sibelius[®] 7

Det snabbaste, smartaste och enklaste sättet att skriva noter

Sibelius 7 är den senaste versionen av världens bäst säljande notskrivningsprogram. Ett helt nytt användargränssnitt hjälper dig att skriva musik och med den 35 GB stora ljudbanken kan du höra alla finesser och detaljer när du spelar upp musiken. Sibelius 7 är lätt att komma igång med för nybörjaren men innehåller ändå alla verktyg som ett proffs behöver. När du köper Sibelius 7 från musikskolan.se ingår alltid den svenska handboken och ett års fri svensk support.

Läs mer och beställ på www.sibelius.se och www.musikskolan.se
e-post: order@musikskolan.se eller telefon: 031-96 32 00

Prisexempel inklusive moms:

Sibelius 7 skollicens: 2 795 kr

Sibelius 7 fleranvändare: 1 095 kr/användare

Sibelius 7 uppgradering: 1 395 kr

Sibelius 7 uppgr. fleranvändare: 595 kr/användare

musikskolan.se

Skollicens kan köpas av lärare, studenter och skolor. Fleranvändarlicens kan köpas av skolor och församlingar från fem användare och uppåt.

Hon ringde och frågade om vi ville ha en miljon!

Sedan SMoK bildades interimistiskt 1996, och sedan "på riktigt" 1997, har Per Sjöberg varit en självklar ordförande. SMoKs hittills enda ordförande! Nu har en stroke visat att inget varar för evigt – inte ens Pers ledarskap för SMoK. Per har avböjt omval vid årets årsmöte. Vi tar en promenad i Stockholm för att minnas.

När och varför startade diskussionerna kring att bilda det som blev SMoK?

– Jag blev ordförande i den gamla ledarföreningen FSM – Föreningen Sveriges Musikskoleledare – väldigt hastigt i mitten av 1990- talet när dåvarande ordförande Bertil Krantz blev sjuk. Om jag minns det rätt var det ungefär samtidigt som vi bytte namn till Föreningen Sveriges musik- och kulturskoleledare, FSMK. I vart fall diskuterade vi inom den styrelsen hur vi skulle kunna stärka musik- och kulturskolornas roll på den nationella arenan. Vi befann oss då mitt i den stora neddragningen som skedde på många områden inom den offentliga sektorn. Det var kris och diskussion om nedläggningar på många håll. Efteråt har vi sett att 25% av verksamheten försvann de där åren!

– Jag minns att hela styrelsen åkte till London och där processade vi fram förslag till stadgar och målsättningar. De flesta i styrelsen ville se en ny organisation, men det var också några som var motståndare till förändringen.

Målsättningen var mer inriktad på att bli en röst på den nationella arenan, än att stärka rollen på ett lokalt plan?

– Ja, så var det. Vi upplevde att det saknades var en nationell röst. Det fanns ingen som företrädde oss, ingen branschorganisation alls, sedan dåvarande Kommunförbundet lagt ner sitt arbete gentemot musikskolorna.

– Jag minns särskilt en episod när Bertil Krantz fortfarande var ordförande. Han berättade på en rikskonferens att han skulle få träffa en minister i reger-

ingen och diskutera våra frågor. Vi tyckte det var så fantastiskt att alla ställde sig upp och applåderar när Bertil gick ur rummet. Riktigt så unikt och stort är det ju inte idag, men det var det då.

– Vi tyckte inom styrelsen för den gamla föreningen att vi var tvungna att skapa en mer professionell organisation med ett eget kansli. Vi var tvingade att få mer muskler för att höras i debatten.

Du sa tidigare att det fanns en del motstånd inom styrelsen? Vilka argument hade de som var emot bildandet av SMoK?

– Framförallt handlade det om att de var rädda att tappa kontrollen om medlemmarna inte längre var musik- och kulturskoleledare utan hela kommunen. Det kanske skulle komma in andra röster i debatten om kommunen kunde företräddas av andra. De tänkte sig väl att ledarens roll skulle bli mindre och kultur- eller skolchefen skulle kunna ta över. Så har det ju absolut inte blivit.

Du sa att bli en röst på den nationella nivån var den viktigaste målsättningen. Var målsättningen också att statens skulle ha en aktiv roll för verksamheten?

– Jo, vi tyckte att staten på något sätt skulle bli en garant för verksamheten. Vi hade redan då någon form av lagstiftning som reglerade kulturskoleverksamheten i alla våra nordiska grannländer. En kulturskolelag var ett långsiktigt mål.

SMoK bildades – och vad hände sedan?

– Det gick ju väldigt fort och förvånansvärt lätt i början. Vi fick snabbt en stor majoritet av kommunerna som medlemmar – trots att de skulle betala mycket mer till organisationen än vad ett enskilt medlemskap för rektorn kostade tidigare. Vi fick också väldigt snabbt kontakt med departementen som gav oss bidrag i uppbyggnadsskedet. Kulturhuvudstadsåret skulle genomföras året efter. Då fanns parallellt en satsning som hette Kultur i hela landet. Genom den fick vi en miljon som vi bland annat använde för att starta en tidning; KulturSmockan. Sedan, jag tror det var året efter, fick vi ett av de nationella utvecklingsbidragen till barn- och ungdomskultur som delades ut till olika

Per Sjöberg och Evert Taube. Båda älskare av båtar och musik!

verksamheter, utan ansökningsprocess, på den tiden. En miljon årligen under tre år var den summa alla fick. Våra pengar gick till Kreativ skolmiljö. Även om det kanske är tuffare idag, så har vi lyckats få stöd från departement, myndigheter och exempelvis Arvsfonden under alla år. Vi har inte lyckats bli en del av den statliga politiken, vi är ingen självklar del av vare sig kultur-, utbildnings- eller ungdomspolitik, men vi har fått tillfälliga pengar från alla tre områdena. Det besvärliga i vår ekonomiska situation är att vi fortfarande är helt beroende av projektmedel för att driva vår verksamhet.

Om du ser till situationen idag; hur har de målsättningar som fanns där i mitten av 1990- talet förverkligats?

– Man skulle ju kunna säga att vi misslyckats med allt, men så ser jag det inte. Vi har inte fått någon lagstiftning, men vi har uppnått väldigt mycket annat. Framförallt är vi idag en viktig röst. Vi är ett remissorgan, vi är någon vars röst räknas. Vi finns i den nationella debatten. Det gjorde vi inte då. Vi kan ju också konstatera att vi i vart fall hållit ställningarna vad det gäller anslag till verksamheten sedan SMoK bildades 1997. Vi befann oss i fritt fall åren innan och jag upplever att det generellt är ett stabilare läge idag. En del av det hoppas jag är SMoKs förtjänst.

– Vi kan också konstatera att det finns nya problem. Idag har vi krav på lärarlegitimation och en helt ny lärarutbildning som skapar problem vi inte hade tidigare.

Det statliga engagemanget har ju den sista tiden inom SMoK mest diskuterats i termer av skolform. Har målsättningen för verksamheten på elevernas fritid, och kanske även lagstiftningen kommit ur fokus?

– Det beror på ur vilken roll jag skall svara. Om jag svarar privat, det kanske jag får nu, så tycker jag kulturskolans roll som en kulturverksamhet på elevernas fritid, och även frågan om lagstiftning, kommit i skymundan. Vi behöver både och. Komma i kontakt med eleverna på skoltid men också finnas som en fördjupad fritidsaktivitet.

Det tog biblioteksvärlden ungefär tjugo år att få till en lagstiftning. Ser du på vår situation med ungefär samma tidsaspekt? Om fem år finns en lag eller något liknande?

– Nja, kanske. Politik är ju det omöjligas konst. Helt plötsligt finns det ett läge för något som tidigare var helt otänkbart. Jämförelsen med biblioteken haltar något. Skillnaden där är ju att de förutom att ha en stark kommunal verksamhet alltid haft både regionala, högskole- och statliga bibliotek. De fanns ju självklart på den nationella nivån från början.

Musik- och kulturskolornas verksamhet var, som du sa, väldigt marginaliserad i den nationella debatten ända sedan start. Varför skapades inte SMoK på 1960- talet?

– Jag tror det beror på att det fanns gott om pengar då. Verksamheten var så välmående så det var inte så många som tyckte att något SMoK behövdes. Kommunförbundet fanns ju också med sina skrifter; någon slags Råd och anvisningar.

Nu har vi blickat bakåt i SMoKs historia. Vilket är ditt gladaste minne?

– Det är när Marita Ulvskog, kulturministern, ringde en dag och frågade om vi ville ha en miljon i stöd till föreningen. Om vi ville det var det bara att tacka och ta emot! Svaret var "ja"!

– Ärligt talat minns jag inte om det var ministern själv som ringde, men jag säger det, för då blir historien bättre!

Och det sorgligaste?

– Det börjar på fest- men slutar på -val, och resten kan du räkna ut själv.

Nu lämnar du, om inte föreningen så ordförandeposten. Vad ser du för viktiga frågor framöver?

– Musik- och kulturskolorna har fortfarande en väldigt viktig roll att fylla. På elevernas fritid och i skolan. Det finns inget antingen eller, utan båda rollerna är viktiga. Jag tror det också är viktigt att vi samverkar med det lokala föreningslivet, amatörkulturlivet, att vi blir en del av den lokala kulturella näringskedjan. Den senaste kulturutredningen betonar aspektpolitiken, kulturens roll som en del av all annan verksamhet. Det tror jag på.

– En annan ofrånkomlig fråga är kompetensförsörjningen. Finns det rätt utbildade pedagoger till vår verksamhet

framöver? Viktigt att vi inte tappar kopplingen till skolan. Att bryta den kopplingen är inget bra vägval.

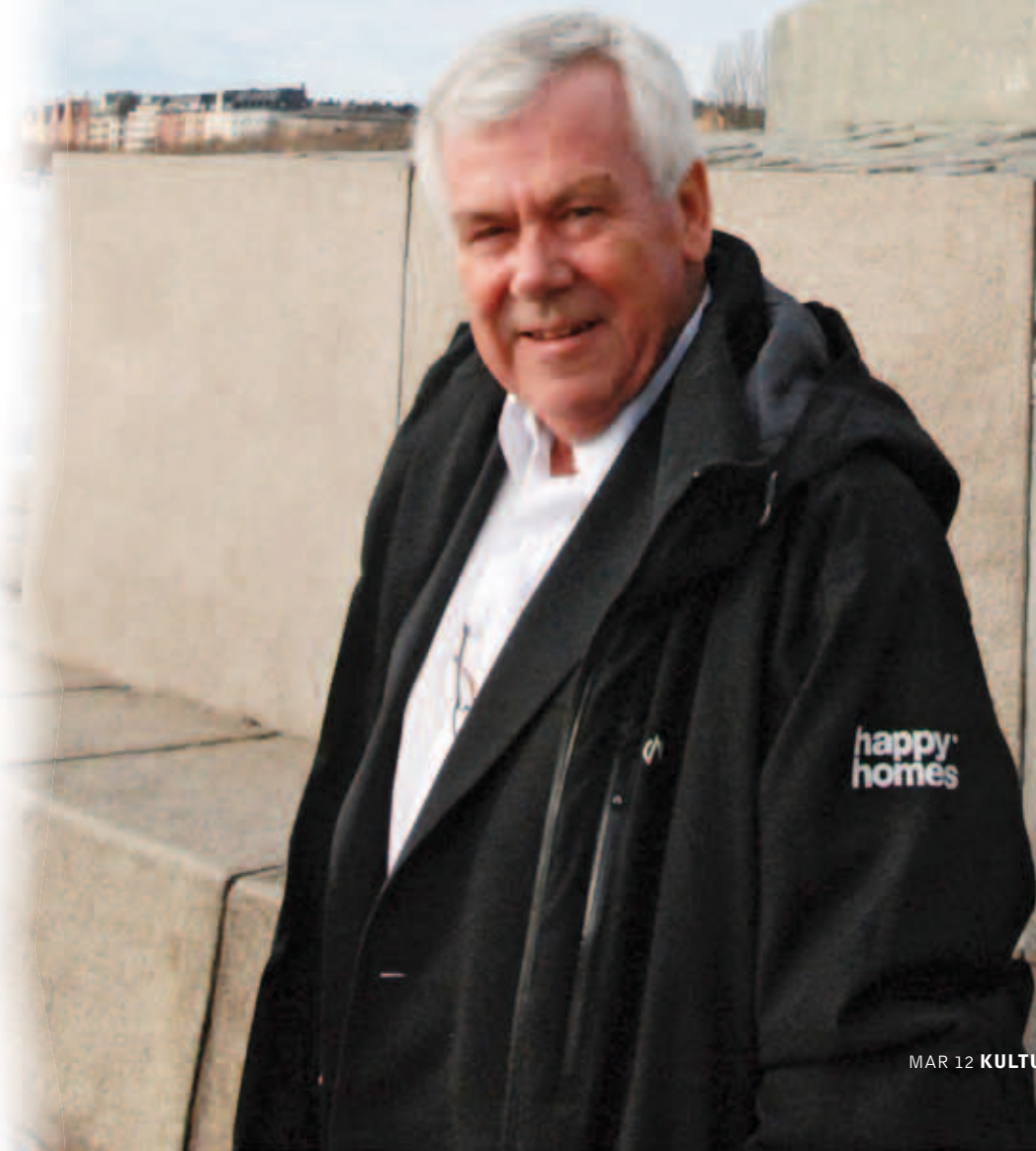
Har du tänkt på att om 18 år är vi framme vid Kulturskola 2030. För 18 år sedan satt ni i London och pratade om att starta SMoK. Kan det vara så att vi nått halvvägs till det du drömde om då?

– Ja, så kanske det är. Man når ofta en bra bit på väg men ändå inte fram till det perfekta... det är ovanligt.

Du har ju varit en väldigt oomstridd, aldrig ifrågasatt, ledare för SMoK. Nästan ett med institutionen. Och en väldigt kompetent ordförande. Vad har du för råd till din efterträdare?

–Nu är det dags för någon annan att vara med och forma SMoKs framtid. Självfallet står jag till förfogande om någon så önskar! Lycka till SMoK! Ni kommer att behövas!!

Text och bild: Håkan Sandh

MAKT OCH JÄMSTÄLLDHET BERÖR OSS ALLA

Genom observationer, forumteater och diskussioner har pedagogerna vid Sundsvalls kulturskola börjat jobba aktivt med frågor kring genus i undervisningen.

– Enter Sandman, Enter Sandman, Enter Sandman!

Johnny är trummis och hårdrockare. För honom är det självklart vilken låt bandet han är med i ska spela på vårshowen. Deras lärare har bett de fem medlemmarna i bandet att tillsammans bestämma vilken låt de vill spela, men Johnny bryr sig inte ett dugg om att sångaren Alexandra tycker att Metallica-låten ligger i fel tonart för henne. Hans hårdrockskompis, gitarristen Conny, är på samma linje, medan basisten Moa och gitarristen Claes-Christer visserligen lyssnar på Alexandra, men ändå håller med Johnny. Och när denne föreslår en omröstning blir det fyra mot en. Demokrati, alltså. Eller?

– Stopp, får jag prova?

Det är en lärare i publiken som ropar. För det hela rör sig om så kallad forumteater. Eleverna där framme är i själva verket kulturskolelärare och scenen de spelat upp är fiktiv.

Forumteater går ut på att publiken ska blanda sig i handlingen och nu vill alltså bildläraren Christina Bohlin försöka förändra det som sker där framme genom

att spela musiklärarens roll. Och istället för att be de fem eleverna att diskutera fram en låt ber hon var och en att skriva ner alla låtar som de tror kan fungera för hela bandet på varsin lapp.

Varpå Johnny skriver hela sin lapp full med samma låt...

Lärarna i publiken småskrattar igenkännande.

Så vill en musiklärare, Birgitta Thalén-Sundin, prova, fast i rollen som Alexandra.

Och så kommer nästan musiklärare, Ulf Wickberg, och provar ännu ett grepp.

Sådär håller det på en lång stund, med diskussioner mellan varje inpass.

MER JÄMLIK UNDERVISNING

Den här typen av övningar har börjat bli vardagsmat för lärarna på Sundsvalls kulturskola vid det här laget. I halvtannat år har forumteater varit ett av de sätt de använt för att fundera kring hur de som pedagoger kan få syn på genusfrågan och kanske förändra sitt sätt att arbeta för att uppnå en mer jämställd undervisning.

Det hela började med att kulturskolan häromåret sökte och fick pengar från

Skolverket för att jobba just med genusfrågor. Till att börja med fick varje lärare boken Genuspedagogik av Kajsa Svaleyryd som hemläxa. De fick också, två och två, göra observationer på varandras lektioner under tre dagar, för att sedan prata igenom vad man sett och hört. Detta var något som de flesta uppskattade.

– Dels för att man fick uppmärksamhet av en kollega, blev sedd som pedagog, men det var nyttigt också. Bara att veta att man var iakttagen gjorde att man skärpte sig, säger Åsa Högdal, danslärare.

– Ja, alla var nog superpedagoger när vi blev observerade, ler Andreas Köhn, slagverklärare.

– Ja, fast många av oss fick också veta att vi gjorde akuta och omedvetna val, såna som kollegan la märke till, säger Josef Eriksson, gitarrlärare.

– Efter ett tag slutade vi påstå att vi redan är jämställda och insåg att makt och jämställdhet berör oss alla, säger Jennie Hübinette Jansson, dramalärare. Att det måste vi pedagoger ta ansvar för, och efter ett tag var det tydligt att ingen längre trodde att vi var jämställda här.

KURS SOM GAV MYCKET

Hon och de tre andra utgör den arbetsgrupp som ser till att hålla frågan om genus levande vid kulturskolan, bland annat genom att ordna forumteaterövningar. Kvartetten fick på ett tidigt stadium resa till Stockholm och gå trepoängskursen Musikundervisning på lika villkor på Kungl. Musikhögskolan.

– Jag är jätteglad att jag gick den, säger Andreas Köhn. Vi fick lära oss att se och analysera strukturer och sammanhang. När vi kom hem från den var vi jättetaggade!

– Ja, det betyder mycket att ha ett gemensamt språk som utgångspunkt för att kunna arbeta med de här frågorna, säger Åsa Högdahl.

Kursledaren Karin Kjellberg bjöds också vid två tillfällen in för att hålla en komprimerad version av kursen med hela kollegiet.

– Det var skönt att hon kom, för det höjde ribban på diskussionen rejält, säger Andreas Köhn, som tror att det hade varit svårare för honom och de andra tre

att dra i gång genusarbetet med sina arbetskamrater utan att ha en gemensam plattform att utgå ifrån.

– Och så hade det lätt kunnat verka som att vi tyckte vi var någon slags förebilder, fortsätter han. Men så är det ju inte, vi måste syna oss själva också. Men sedan kunde vi ta över fanan.

Att hela tiden arbeta ur genusperspektiv innebär bland annat att fundera på hur man agerar i grupper där de flesta deltagare är av ett kön. Fungerar en tjej i ett rockband eller en kille i en dansgrupp som alibin? Får dessa tjejer/killar vara sig själva i dessa sammanhang. Vad menar vi när vi säger att en flicka/kvinna är stark?

Men är detta verkligen problem? Om vi nu har traditioner som gör att få killar väljer dans, bild och drama och tjejer som spelar bas och slagverk anses tuffa, kan det inte bara få vara så?

– Nej, säger Josef Eriksson, vi som kulturskolepedagoger har ju faktiskt ett uppdrag som säger att vi ska göra något åt det här! Bara för att man har ett fåtal starka tjejer i en pojkdominerad verksamhet betyder inte att verksamheten är

utformad för både pojkar och flickor. En ojämn könsbalans tolkar jag som att det finns någonting i just den undervisningskulturen som gör att alla inte kan delta på lika villkor.

Kulturskolans elever har inte fått veta att deras lärare ägnar sig åt genusfrågor.

– Nej, det finns ingen anledning, säger Josef Eriksson. Ett gott genusarbete ska inte märkas förrän man ser resultaten av det. Som när serieförlaget Galago bestämde sig för att varannan serie skulle vara gjord av en kvinna, men utan att gå ut och berätta det. Det medförde att massor av kvinnliga serieskapare och en helt ny typ av serier började synas.

SYNLIGA FÖRÄNDRINGAR

Ett mycket konkret resultat av att genusfrågan lyfts på Sundsvalls kulturskola syns i replokalerna i källaren i det gula stenhus mitt i stan som hyser en stor del av kulturskolans verksamhet. I källarlokalerna var det skumt i hörnen, väggarna vara kala och grå, möblerna mörka.

– Vi bestämde oss för att skapa en miljö där alla skulle känna sig välkomna,

säger Andreas Köhn.

Vilket de gjorde genom att måla väggarna, byta ut de svarta trummattorna mot färgglada i persiskt mönster, fixa nya gardiner och fler lampor.

– Så nu känns det som att sitta och spela i ett vardagsrum istället. Och jag märker att jag betar mig annorlunda som både musiker och lärare i och med det, säger Andreas Köhn och berättar att planen är att se över också övriga lokaler i huset.

Tvärflöjtsläraren Kerstin Garmert är en av de lärare som bröt in i dagens forumteaterpass med ett eget förslag på hur läraren kunde agera. Hon tycker det är viktigt att diskussionen hålls levande genom sådan här övningar och föreläsningar.

– Det är så lätt att man faller in i gamla hjulspår annars. Även om man tycker att man ser till varje individ och försöker att välja en repertoar med spännvidd kommer man på sig själv med att behandla pojkar och flickor olika. Själv märkte jag att jag brukade säga tjena när jag hälsade på en kille som spelar för mig, medan jag sa hej till tjejerna.

Att detta med genusfrågor handlar om ett långsiktigt arbete är de fyra i gruppen överens om.

– Man måste hålla frågan levande hela tiden, säger Åsa Högdal.

– Ja, man måste jobba medvetet och länge med det, säger Josef Eriksson.

Nästa steg, säger han, blir att syna kvalitetsbegreppet,

– Hur definierar vi vad som är kvalitet och vilken effekt har det på undervisningen? Jag är övertygad om att genusfrågan vilar som en tyst ande över den frågan också.

**Text: Ingela Hofsten
Foto: Peter Hamberg**

Är det demokrati på riktigt då den som är starkast föreläser en omröstning? När lärarna i Sundsvalls kulturskola spelar forumteater utifrån genusproblematik kommer också andra frågor upp.

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

www.sareco.se **Etablerad 1958** Tel 026-61 74 60

**MUSIK
TEATER
MUSIKAL
OPERA**

Bli lärare i musik eller teater!

Studera i en stimulerande miljö med stark konstnärlig identitet och många utbildningar inom musik och scenkonst i centrala Göteborg.

Kontaktpersoner:
Bengt Jönsson
bengt.jonsson@hsm.gu.se (teater)
Helena Wattström
helena.wattstrom@hsm.gu.se (musik)

Sök via
www.antagning.se från 15 mars.
Sista ansökningsdag är 15 april

Läs mer på hemsidan:
www.hsm.gu.se

Foto: Johan Wingborg

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

www.sareco.se Etablerad 1958 Tel 026-61 74 60

www.noter.eu

boras.se

Musiklärare/stråklärare
till Borås Kulturskola, två tjänster

Vi söker dig som har musikkärlärexamen. Du kommer att ha stråkundervisning med huvudinstrument kontrabas, ensemble och orkester. Läs mer om tjänsten på boras.se.

Musiklärare / sånglärare
till Borås Kulturskola

Vi söker dig med musikkärlärexamen. Du kommer ha sångundervisning, ensemble, körsång. Läs mer om tjänsten på boras.se.

 BORÅS STAD

MUSIKHÖGSKOLAN
INGESUND

Förändra framtiden!

Vi finns på Campus Ingesund utanför Arvika i västra Värmland.
Vi är en av Sveriges sex musikhögskolor.
Vi utvecklar musikalisk talang och utbildar bland annat lärare, ljudsättare som arbetsmarknaden efterfrågar.

Ansökan till
Musik 60 och Musiklinjen College senast 1 april.
Övriga utbildningar senast 16 april 2012.

Sök våra utbildningar
KAU.SE/IMH

Beställ vår utbildningskatalog!
Stockholms Musikpedagogiska Institut
08-611 05 02 info@smpi.se www.smpi.se

FRISTÅENDE KURSER

- Arrangering och ensembleledning 7,5 hp
- Den levande rösten 7,5 hp
- Ergonomi för instrumentalister och sångare 7,5 hp
- Estetiska lärprocesser 10 hp
- Improvisationsmetodik 3 hp
- Instrumentalundervisning i grupp 7,5 hp
- Musik och rörelse med små barn 10 hp
- Partiturstudium och dirigerings 30 hp
- Röstfunktionen i populärmusikaliska genrer 10 hp
- Skapande dans – kroppen som uttrycksmedel 1–3 10 hp

Även programutbildningskurser, i mån av plats och efter särskild antagning

**ANSÖKAN
15 APRIL 2012**

Niklas Haak,
pedagogstipendiat

– Jag följer mitt hjärta

– Jag vill skapa en känsla av att alla sinnen används, i ett samspel. Att vi bygger något tillsammans, eleverna och jag.

Niklas Haak fick ett av årets pedagogstipendier från Kungl. Musikaliska Akademien. Möt en lärare som har minst arton metoder för att få upp motivationen.

Efter praktiken kunde han återvända till kulturskolan i Luleå, sedan en blåslärare plötsligt gått bort och lämnat en hel tjänst som arv.

Som nygräddad musikpedagog från musikhögskolan i Piteå fick han direkt överta elever, ensembler, orkestrar och hela baletten.

– Jag kom in i ett sammanhang direkt. Därför kunde jag följa mitt hjärta och göra det som jag tror på, säger Niklas Haak.

I slutet av förra året fick han ta emot ett av Göran Lagervalls musikpedagogstipendier som delas ut av Kungl. Musikaliska Akademien. Kronprinsessan Viktoria överräckte de 25 000 kronorna.

Han låter energisk i telefon, stundtals passionerad. Efter en intensiv intervju-timme räknar jag i anteckningsblocket och hittar arton utropstecken. Alla markerar olika vinklar på grundtemat motivation.

– Internet har exploderat de senaste sju-åtta åren. Allt fler lärare har sett att motivationen blivit mindre hos eleverna för att öva på sina instrument.

ÖPPNARE

Niklas svar på utmaningen har blivit att prova sig fram till en öppnare och mer inspirerande undervisning.

När han besöker sina åtta skolor med de 65 eleverna så varvar han, ena veckan enskild undervisning med ett par elever åt gången, andra veckan ensemblespel. En elev som har problem med tonen kan få en enskild lektion.

Nyborjarna får börja spela ihop redan efter några veckor.

– Samspel ger bättre motivation, och så försöker jag vara öppen för deras idéer. Om de vill jobba med ett tema, som Rymden till exempel, så kan vi skapa musik i stunden tillsammans.

Niklas brukar kompa eleverna på pianot. Att få komp eller rytmiskt stöd är ytterligare sätt att uppleva musiken så starkt att de fortsätter öva, menar han.

TILLSAMMANS TAGGAR

Ibland utvidgas samspelet till alla kulturskolor i Norrbotten, när de träffas för Must-evenemanget, vilket betyder musik tillsammans.

– Det här är också något som taggar eleverna.

Niklas kan plocka upp musik från tvspel och försöker arra så att alla stämmor ska kännas roliga och viktiga.

Noter och nötande måste finnas, tycker han.

– Men jag har som pedagogisk idé att möta eleverna här och nu.

Det ska vara roligt att komma till spel-
lektionen, det är kanske den allra första punkten.

– Man måste hitta spänningen i nuet. De ska gärna känna sig lite förvåntansfulla när de kommer. "Jag undrar var Niklas har hittat på idag!"

Om en elev eller ensemble har fastnat så kan han be dem lägga undan instrumenten och ha fri musikleik med rytmer istället.

– För vuxna är ett år en ganska kort tid. För barn kan tre månader vara väldigt lång tid. Första månaden är det roligt, och andra, sen kan plötsligt allt vara tråkigt.

FILMAR

För det åttonde så filmar och spelar Niklas in eleverna så att de själva efter någon månad kan se att de faktiskt utvecklas. Och för det nionde betyder det att de kan visa upp för varandra eller familjen vad de håller på med.

Niklas håller kontakt med elever och

föräldrar via Facebook och sin hemsida www.niklashaak.se. Där kan man sjukanmäla sig eller se om lektionen är inställd, man kan läsa om saxofonens historia och få tips om bra instrument och rörblad. Där finns även kursplanen i sax, Youtube-klipp och bilder från föreställningar.

Nätet ska användas, tycker han. Han har en vision om ett virtuellt musikrum där eleverna skulle kunna gå in via datorn hemma, träffa läraren vissa tider, spela tillsammans, lösa upp svårigheter.

Forts. på nästa sida

Namn och ålder: Niklas Haak, 37.

Familj: Särbo som ska bli sambo.

Instrument: Sax, klarinett, tvärflöjt och lite fagott och oboe, och så brukspiano.

Tid som lärare: Tolv år.

Musik: Mest klassiskt från början, men på senare år mer pop, rock och funk både i jobbet och på fritiden.

– Det är häftigt när man som pedagog kommer får den där känsloloken. Och den kommer oftare om jag nyttjar alla olika sätt att höja motivationen hos eleverna, säger Niklas Haak, en av två som fick årets pedagogpris 2011.

Forts. från föreg. sida

Nybörjarna får komma på "fredagsmys med blåsinstrument" som Niklas Haak och en kollega ordnar som förberedande undervisning. Barnen lånar instrument och kan sen välja i fyran. Små ensembler går upp i Blåssipporna som går upp i The Music Band...

PROJEKT

Projekt verkar pågå mest hela tiden. Dels kan det vara interna blås- och musikprojekt som små musikaler och konserter. Dels samarbeten med grundskollärare, ytterligare ett sätt att ge musiken ett sammanhang och skapa motivation.

– Om de läser om människokroppen och jag har blåselever i de klasserna så kan vi sätta ihop ett program på samma tema, och jobba ihop med stråk, drama och dansare, säger Niklas som vill att även blåsborna ska få prova på scenisk gestaltning.

– Det är utvecklande även för mig att

få samarbeta med andra pedagoger. Jag har kämpat med att hitta nya vägar, och det blir roligare för mig som pedagog också att jobba så här.

För det artonde så vill Niklas att både han själv och eleverna ofta ska få uppleva tillstånd av "flow".

– När både jag och eleverna är inne i en musikalisk bubbla, utvecklas tillsammans, lyfter varandra, känner glädjen tillsammans.

Han säger att han går till jobbet med ett leende på läpparna varje dag, att han själv ofta upplever det där flowtillståndet då allt funkar.

– En euforisk känsla som jag har svårt att beskriva. Allt är bara så roligt. Det är häftigt när man som pedagog får den där känsloloken. Och den kommer oftare om jag nyttjar alla olika sätt att höja motivationen hos eleverna.

Roland Cox

Motiveringen:

Niklas Haak tilldelas Göras Lagerwalls pedagogstipendium för sin ständiga strävan att finna nya vägar i sin undervisning och för sitt genuina intresse för eleverna. Han äger en stor förmåga att ge eleverna möjlighet till eget skapande. Genom ny teknik och ständig nyfikenhet stimulerar han till samspel och kommunikation och förädlar samtidigt tradition och nyskapande på ett föredömligt sätt.

Eva Unosson, pe

– Elev ha r

Hon lägger små gosedjur på elevernas fioler. Nu gäller det att de inte ramlar av...

Man kan tjata för att få barn att hålla instrumentet högt. Eller leka fram det.

Eva Unosson, pedagogstipendiat, föredrar leken.

– Jag jobbar väldigt mycket på att få dem att tycka att det är roligt att spela, säger Eva Unosson från Gagnef som undervisar i fiol i Borlänge.

Eller som häromdagen när hon hade med sig en magisk ficklampa som tändes varje gång någon elev hade fel inställning på tummen under fiolhalsen.

– Och alla blev så koncentrerade på att hålla tummen fint!

– Jag försöker hela tiden tänka ut nya såna där knep. En del har jag snott och en del har jag kommit på själv.

I november fick Eva Unosson åka ner från Dalarna och ta på bästa klänningen för att ta emot Kungl. Musikaliska Akademiens pedagogpris och 25 000 kronor ur kronprinsessan Victorias hand.

Enligt motiveringen är hon en "övertygande och metodisk" ledare för sina elever från fem år upp i övre tonåren. Hon har musikskolebarn och jobbar i musikprofiler på högstadiet och gymnasiet.

– Roligt att de säger så, jag tycker själv att jag har lätt att nå fram till barn och ungdomar, och det känns lätt och roligt att jobba.

LADE TILL KOREOGRAFI

Hon berättar om när hon började med sin avancerade grupp på gymnasiet. De var ganska spända, rädda för att spela fel.

– Men jag märkte att när vi lade till lite koreografi, rörelser och snygga kläder så släppte nervositeten. När man lägger till något så blir de inte så fokuserade på att spela perfekt, och då slappnar de av och blir både bättre på att spela och roligare att titta på.

Och då kommer genvägen från publiken, även dem som inte är så vana musiklyssnare, menar Eva Unosson. Hon vill att eleverna snabbt ska få tillfälle att

dagogstipendiat:

erna ska oligt!

– Det är viktigt att vara med och forma barn och ungdomar både som musiker och människor, att de får känna att de är duktiga och viktiga, säger Eva Unosson, fiollärare i Borlänge som fick ett av Kungl. Musikaliska Akademiens pedagogpris.

visa upp sig. Nybörjarna kan vara fem år och får sitt första solo efter någon termin.

För några år sedan fick Eva Sunesson ett lokalt pedagogpris hemma i Borlänge, där det lyftes fram hur hon jobbar med att stärka sina elevers självförtroende.

– TÄNKER "FEM-ETT"

– Jag brukar tänka "fem-ett", minst fem positiva omdömen innan jag säger något negativt. Och jag kan avbryta dem när de spelar bra, uppmärksamma att det är rent, att de håller stråken fint eller så, istället för tvärt om.

Ett knep till: Om man övar fem gånger samma vecka får man ett klistermärke. Och om man gör det 25 dagar i rad så blir det ett specialdesignat diplom ur lärarens hand.

– Det är viktigt att vara med och forma barn och ungdomar både som musiker och människor, att de får känna att de är duktiga och viktiga.

– Jag tycker väldigt mycket om barn, tycker att det är hemskt spännande att få jobba med dem.

– När det blev känt att jag fått stipendiet så fick jag brev från gamla elever som berättar vad de tyckte om att spela, vad det betydde för dem.

SUZUKIMETODEN

Eva jobbar enligt Suzuki-metoden. Hörnstenar är föräldraengagemang, gehörsspel, att börja tidigt i livet och spela i grupp redan från början. Man anar att Eva Unosson tar elevernas övande på allvar, när hon kommer in på kvalitet.

– Om man ska hålla på med ett instrument så ska det vara på riktigt, så att man blir bra. Det är väl både en styrka och en svaghet hos mig, att jag är väldigt effektiv!

– Men jag tror att elever och föräldrar gillar det, att man gör det ordentligt.

För det är då belöningen kommer, menar hon, på konserten när man får ta emot applåder och leenden för den möda man lagt ner.

– När barnen ser glada ut när de uppträder, att det märks att de vill ge något, och publiken tänker: Wow! Det här var bra!

Suzuki-metoden har ibland kritiserats för att vara pressande för eleverna,

för att fokusera uteslutande på klassisk konstmusik och för att ändå ge för lite notkunskaper.

Eva håller inte med.

– En metod blir aldrig bättre än läraren. Det finns bra och dåliga lärare. Det är väldigt få som slutar hos mig, jag får ju kvitto direkt på om de trivs eller inte. Och noter börjar jag med när de lär sig läsa. När de kommer till Ungdomssymfoniorkestern är det inga problem med notläsningen.

KLASSISKT OCH JACKSON

Repertoaren rymmer både klassiskt och modernare.

– Vi gjorde Michael Jacksons "Smooth criminal". Det var nedsläckt i lokalen när de uppträdde, bara UV-ljus. Eleverna hade vita mössor, vita handskar, vita sträkar och vittejpade kläder. Det vita var allt man såg när de gjorde olika figurationer. Och så var det en kille som kom in som Michael Jackson.

Figurationer, koordinerade rörelser och dans hör till Eva Unossons specialiteter. En del program knyter ihop musik med lite skådespeleri, som när ett bröllop beskrevs i rörelse och musik.

När hennes spetsgrupp DalaViolinisterna står på scenen kan de vara klädda i kjol och likadana tröjor, spela wienervals och samtidigt snurra runt just i en sådan.

– När jag började med det här var det många som tyckte att det var ganska knäppt. Men det gäller att det låter bra även om man har lagt till koreografi.

DalaViolinisterna, med äldre elever, har turnerat bland annat i Schweiz och Österrike, och i somras gästade man Cornwall i södra England. Nu i påsk bär det av till Irland där Eva Unosson och gruppen har fått kontakt med fiolelever och lärare för utbyte.

Den som tänker resa upp till SMoK-konferensen i Borlänge i mars kommer att få se både den gruppen och den större och yngre Borlänge Ungdomssymfoniker på scenen. Då blir det bland annat smakprov från den "Minimelodifestival" som hölls nyligen. Elever hade fått skriva egna låtar som lärarna arrangerade för symfoniorkestern. Och så fick publiken rösta fram en vinnare.

Roland Cox

Namn och ålder: Eva Unosson, 47

Familj: Make och två vuxna döttrar som båda är musiker, på fiol. Var själv ute och sjöng mycket i kyrkor och missionshus med sina sju syskon när hon var ung.

Instrument: Fiol, gitarr och brukspiano.

Tid som lärare: 25 år.

Musik: Lyssnar mest på klassiskt hemma, eller njuter av tystnaden efter en dag på jobbet.

Motiveringen:

Eva Unosson tilldelas Göran Lagervalls pedagogstipendium för sitt övertygande och metodiska ledarskap. Hennes väl genomarbetade program med figuration, visuell charm och stor genbredd hjälper elever i alla åldrar – allt från de yngre Suzukibarnen upp till de mest avancerade grupperingarna inom musikskolan – att på ett naturligt sätt kommunicera med sina åhörare.

– Vill du se vad jag kan göra med mitt krokiga finger och mina blodiga läppar? Milica Gardasevic avslutar dagens lektion i muntligt berättande med en historia med oväntat slut.

Muntligt berättande

– Det var en gång två bröder som hette Klumpföt och Puckelrygg.
Medan sextonåriga Milica Gardasevic berättar lyfter hon sin ena fot och krokar ryggen. Hon gör en liten paus och fortsätter:
– De bodde i en enslig stuga i skogen. Men en dag bestämde de sig för att ha fest!

Det är måndagseftermiddag och den lilla gruppen som går på Muntligt berättande i Sundsvalls kulturskola håller på att öva inför den spökbearättelsekväll de ska hålla i om några veckor. Milica står framför oss och berättar med väl avvägda pauser, tydliga gester och minspel, och inte minst ögonkontakt, om de två handikappade bröderna och deras möte med djävulen.

När hon avslutat reser sig läraren Monika Westin och går fram till henne.

– Försök att visa tydligare vad som händer med Puckelryggs kropp när han blir av med puckeln.

Milica tar om slutet av historien, nu med tydligare gestik och genast blir ännu lättare för oss åhörare att se det hela framför oss.

Så är det Albertina Melanders tur.

Körschemat till hands vid övningarna.

Albertina Melander

Hennes berättelse utspelar sig i nutid och handlar om något som hennes storebror varit med om.

– Nu vet jag att du inte har en storebror på riktigt, men tänk dig att han faktiskt finns, så blir han mer begriplig för oss, säger Monika Westin efteråt. Och kvinnan, hur reagerar hon? Du bestämmer, men vi måste få veta.

Albertina nickar och ber att få tänka en stund, medan gruppens tredje medlem, Rickard Pettersson, berättar den klassiska sägnen om de dödas julotta. Han blir bland annat tipsad om att förlägga berättelsen i en kyrka i stan och att vända sig direkt till oss och fråga om vi varit i den kyrkan. Och när han och Albertina än en gång framför sina historier är skillnaden uppenbar; nu fångar de oss med gester, blickar, välbekanta placeringar och ord som gör att vi ser det hela framför oss.

Muntligt berättande handlar i ännu högre grad än annan scenkonst om att interagera med publiken, påpekar Monika Westin efteråt.

FÖRMEDLA BILDER MED ORD, GESTER OCH MINER

– Man kan inte gömma sig bakom en roll, utan är sig själv, samtidigt som man på ett sätt ändå måste agera. Det gäller att förmedla bilder med ord, gester och miner. Och det handlar inte om att läsa upp en text utantill, utan om att göra den till sin egen.

Hon har haft gruppen i muntligt berättande på Sundsvalls kulturskola i några år nu. Det hela började med att två skolor i Sundsvall under det nationella berättaråret 2006 valdes ut att få besök av professionella berättare som lärde ut berättandets konst, i projektet Ung berättarscen, som drevs av Fabula Storytelling. När projektet avslutades efter tre år fångades ungdomarna upp av stans lokala berättarnät, där Monika Westin var en av de drivande.

– Och eftersom jag jobbade med drama i kulturskolan fanns möjligheten att dra i gång berättarverksamhet här, med de ungdomar som ville fortsätta.

En av dem var Milica Gardasevic. Hon gick i sexan när projektet startade.

– Jag blev fångad direkt!

Läraren Monika Westin

Så när möjligheten att hålla på med det på kulturskolan kom hängde hon genast på, tillsammans med fyra andra tjejer från sin klass. Dessa fyra har för närvarande tagit ett uppehåll, men istället har Rickard Pettersson och Albertina Melander börjat i gruppen.

– Jag var inne på kulturskolans hemsida, för att anmäla mig till musikteori och då fick jag syn på det här och tyckte det lät kul, säger Albertina, som precis som Rickard varit med i gruppen sedan i höstas.

– Det är jättrigt kul att få vara i centrum och formulera en berättelse såhär, fånga en publik, säger han, som upptäckte glädjen i att berätta på ett sommarläger.

Under de år som Muntligt berättande funnits på Sundsvalls kulturskola har gruppen också några gånger samarbetat med skolans folkmusikgrupp och gjort föreställningar ihop.

Och övandet har gett färdighet.

– När vi gick ut nian höll jag ett tal till min klass, säger Milica. Då gjorde jag det som en berättelse, istället för ett vanligt tal och det funkade jättebra!

Det har hänt att ungdomarna själva hittat på berättelser, men mest jobbar de med traditionella berättelser, av upphovsrättsliga skäl.

– Det finns en enorm skatt av berättelser från hela världen att ösa ur, säger Monika Westin. Och det som är så bra

med dem är att man kan göra dem till sina egna. Vi tränar mycket på just det. Jag kan berätta en historia och sedan får de berätta den tillbaka, på sitt eget sätt, med egna ord och bilder.

Det går också utmärkt att använda en gammal historia och förlägga i nutid, eller berätta den som självupplevd, påpekar hon. Som när Milica avslutar dagens lektion med en berättelse som om hon själv hade varit med om den.

– Min bror Jovan är inte lika modig som jag. Till exempel är han ganska mörkrädd...

Text: Ingela Hofsten
Foto: Peter Hamberg

Fotnot: Monika Westin är också ute i några skolklasser i Sundsvall och jobbar med muntligt berättande.

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

Rickard Pettersson - enda killen som var med.

Modell av framtidens kulturskola tillverkad av lärare, politiker och tjänstemän i grupparbete.

Framtidens kulturskola finns i Falun?

SMoK har för första gången under hösten agerat som konsult i utredningen kring Faluns nya kulturskola - Framtidens kulturskola. Arbetet är avslutat och utredningen presenterades på en presskonferens den 9 februari. Nu pågår för fullt den politiska processen, remissbehandling mm. Den politiska ledningsgruppen, bestående av presidierna i skol- respektive kultur- och ungdomsnämnden uttalade dock redan vid presskonferensen att de stod bakom det viktigaste förslaget, nya lokaler för kulturskolan i centrum av Falun.

Varför "Framtidens kulturskola"? Jag fick frågan under utredning från en lärare, och var tvungen att fundera. Var kom det begreppet ifrån? Jag är inte säker. Kanske var det så att vi inom SMoK skapade det i samband med upptakten i utredningen; en dag i augusti där ungdomar, lärare, tjänstemän och politiker träffades för att få ta del av samma föredrag och gemensamt diskutera framtidfrågor. Allt kopplat till det arbete vi då startat inom styrelsen, Kulturskola 2030. Vi utgick ifrån värdegrundsfrågorna. Varför skall det finnas en kulturskola? Vem är den till för? Detta för att inte börja där man traditionellt börjar – hur skall organisationen se ut? Jag tycker att det upplägget fungerade ganska bra. Jag skriver ganska för att det fungerade perfekt för denna dag, men om en hel utredning skall ha denna utgångspunkt skulle vi behövt bearbeta frågorna mycket mer. Nu blev det i stort sett bara denna dag. Tiden var för knapp.

ÖPPENHET FÖR NYA LÖSNINGAR

Ett par olika saker har fascinerat mig med verksamheten i Falun. Det första är att det funnits en öppenhet att slå samman olika mindre enheter som finns inom skol- och kulturområdet. Motstånd finns alltid men det var långt från dominerande. Det fanns också en stor samsyn kring betydelsen av att ha en mer öppen verksamhet om man skall nå alla ungdomar i Falun. Ett ställe att hänga på där man också blir erbjuden att pröva på olika kulturverksamheter. En okomplicerad inkörsport till kulturskolans hela värld. Begreppet fritidsgård har hos vissa lärare på kulturskolorna, i vart fall förr, snarast stavats undergång eller kaos. Inget av det i Falun. En tredje intressant del är en möjlig koppling till världsarvet. Kan det profilera kulturskolan? Om det fanns ingen total uppslutning men jag tycker tanken är väldigt spännande. Med världsarv skall man då inte se bara kopplingen till det egna världsarvet i Falun – koppargruvan – utan all världens världsarv och även det kultur-

En delegation från Falun besökte, Malmö, Frölunda, Trollhättan och här Höganäs kulturskola för att få inspiration. I mitten längst fram Falu dans- och musikskolas chef Ingela Härröd-Barksjö.

En mask från utställning i Trollhättan.

historiska arvet, vårt eget kulturarv. Jag hoppas att Falun kan jobba vidare i den riktningen.

LOKALFRÅGAN

Den största frågan blev i Falun – liksom på de allra flesta orter – var kan vi hitta bra lokaler där vi kan samverka mellan olika konstformer och verksamheter. Lokaler som idag dåliga så nya behövs. De behöver finnas centralt för annars kan man inte ha någon öppen verksamhet. Det som nu utreds är därför möjligheten att skapa nya eller renoverade centrala lokaler till en ny kulturskola. Lokaler som dessutom skall inrymma en kulturinriktad fritidsgård och lokaler för amatör- och professionell kultur i Falun. Samordning med estetiska programmets lokaler för estetisk undervisning eftersträvas också.

MÅNGA FRÅGOR KVARSTÅR

En annan stor fråga är också hur samverkan med främst grundskolan skall se ut. Utredningen föreslår att kulturskolan svarar för anställning av alla musik- och bildlärare mellan årskurs 1 och 9. Detta för att i vart fall försöka säkerställa en hög kvalitet på undervisningen. Förslaget kommer ursprungligen från några av rektorerna för grundskolan men det är inte svårt att gissa att det också kommer att möta motstånd. Frågan till Falun, och alla andra kommuner är; hur kan man rekrytera kompetenta och legitimerade lärare i dessa ämnen om man inte samverkar med den frivilliga verksamheten?

Hela utredningstexten finns att ladda ner på SMOKs hemsida under "Grupper" och där under "Framtidens kulturskola i Falun." Där finns också en del övrigt material kring utredningen.

Text och bild: Håkan Sandh

Contemporary Dance Didactics: Explorations in Theory and Practice

– A Close Encounter conference with lecture demonstrations, round table discussions and paper presentations at DOCH, University of Dance and Circus, in Stockholm 28–31 October 2012

For the first time in Scandinavia, DOCH is organizing a conference on the theory and practice of contemporary dance didactics.

Many well-known international dance scholars, dance teachers and dance researchers are invited. **Professor Dr. Gabriele Klein**, The University of Hamburg, Germany, **Professor Eeva Anttila**, The Theatre Academy, Helsinki, Finland, **Assistant Professor Ralph Buck**, Auckland University, New Zealand, **Assistant Professor Becky Dyer** from The Arizona State University, USA, **Assistant Professor Tone Pernille Østern**, Norwegian University of Science and Technology, NTNU, Trondheim, Norway, **Head of Department of Dance Toby Bennet**, Roehampton University, London, England.

www.doch.se/closeencounters

Dans och Cirkushögskolan
University of Dance and Circus

Och vad finns i kofferten?

Värderingsövning
– din attityd avgör
var du ställer dig!

Arbetet med regionala kulturplaner har pågått något år. Från början kallades modellen med mer decentraliserad styrning av regionala kulturpengar för portföljmodellen. Sedan blev det en koffert. Vad har nu länen/regionerna valt att stoppa ner i sin koffert? Hur går det för kulturskolorna i sammanhanget? Det fanns när modellen diskuterades förhoppningar om kulturskolan här hade en möjlighet att komma med i den regionala kulturpolitiken. Och farhågor att bli helt bortglömda eftersom vi inte har någon som för vår talan på ett regionalt plan.

Vi kan nu konstatera att kulturskolorna har lyckats över förväntan! I samtliga kulturplaner finns kulturskolorna omnämnda. Det låter kanske inte så märkvärdigt, men i detta sammanhang är det faktiskt det. Vi skall inte glömma att det är först i den allra sista statliga kulturutredningen som kulturskolornas verksamhet har lyfts in. (I den som gjordes i mitten av 1990-talet fanns vi med i en fotnot!) Kulturskolan har alltid, av någon märklig anledning, varit osynlig i landets kulturpolitik.

NORRBOTTEN HAR EN UNIK SKRIVNING

I de flesta planer finns kulturskolorna omnämnda som en resurs, men några konkreta planer finns inte i dokumenten. Några undantag finns. I Norrbottens plan finns en utmanande skrivning

[...]säkerställa att musik och kulturskolor finns i alla kommuner. Musik- och kulturskolan är i dag en viktig plattform för unga som vill lära sig spela instrument och komma i kontakt med musiken på ett positivt sätt. Musik och kulturskolan är också viktig för

att ge barn och ungdomar möjlighet att upptäcka de traditionella musikinstrumenten[...]. Norrbotten län befäster att år 2014 bör alla kommuner ha en fungerande musikalternativt kulturskola.

Och vidare i ett komplement för 2012 *Norrbottens län genomgår en fas där musikskolor/kulturskolor både läggs ner och återupptar verksamhet. Under 2012 ska därför kulturområdets företrädare i kommunerna och landstinget uppmärksamma musik- och kulturskolornas betydelse för Norrbottens musik- och kulturliv och för elevernas personliga utveckling. Musik- och kulturskolorna skapar förutsättningar för samarbete med kulturinstitutionerna och är viktiga för den samlade utvecklingen av musik- och kulturlivet i länets kommuner.*

Här går regionen in och tar på sig rollen som pådrivare för att kulturskolan inte skall vara en verksamhet som kommunerna skall kunna välja bort. Vanligtvis brukar det kommunala självstyret väga tyngst. Det är glädjande att Norrbotten poängterar elevernas personliga utveckling före denna. Dessutom är betoningen av de traditionella instrumenten intressant som en kulturpolitisk markering.

KRAV PÅ STATLIGA INSATSER FRÅN VÄSTMANLAND

Västmanland skriver i sin kulturplan även in krav på statliga insatser. Inte specifikt för kulturskolan men mycket intressant

som ett annorlunda offensivt grepp på vad den regionala kulturplanen kan innehålla.

... att verka för att barn och unga får samma förutsättningar som inom idrottssektorn genom att verka för att staten avsätter motsvarande summa till kulturverksamhet som finns för Idrottslyftet.

REGIONAL KULTURSKOLA I ÖREBRO LÄN

I Örebro län finns en tydlig målsättning att gå mot en regional kulturskoleverksamhet.

Musik- och kulturskolan är lokal vilket medför vissa nackdelar. Verksamheten blir lätt isolerad. Likaså försvinner samordningseffekter mellan skolor. Länets musik- och kulturskolechefer har därför diskuterat fördelar med samverkan och föreslagit en form av "regional kulturskola". Syftet är att öka möjligheterna för den enskilda musik- och kulturskolan, att genom ett regionalt samarbete lyfta fram idéer, utveckla aktiviteter och öka utbudet till eleverna [...]

UTVECKLANDE AV NYA ÄMNEN

I några planer finns utvecklingsplaner för kulturskolan via införande av nya ämnen. I Blekinge skall hemslöjds konsulenterna arbeta för att minst två slöjklubb ska ha kommit till stånd i kommunerna via kulturskolor eller andra samarbetspartner. I Sörmland skall man fortsätta utveckla

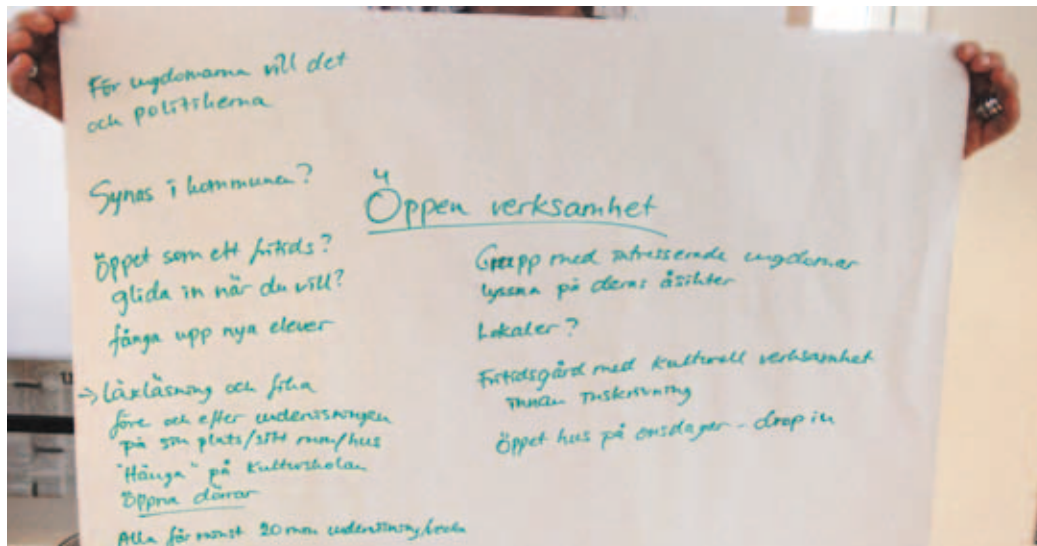
Från privatsak till arbetsverktyg!

Utveckla röst, tal och kroppsspråk.

www.agnetastolpe.se, info@agnetastolpe.se, tel 070-562 70 88, 0281-225 29

Sylvia Carlsdotter ledde övningarna

Öppen verksamhet – många pläderade för en mer öppen verksamhet

samarbetet med länets kulturskolor för att hitta möjligheter att införliva filmen som kulturuttryck i verksamheten.

SAMVERKAN BETONAS PÅ FLERA HÅLL

Flera län betonar samverkan mellan dels kulturskolorna och dels mellan dessa och institutionerna. Det är den vanligaste målsättningen i en kulturplan.

NYA REGIONER?

Parallellt med utvecklande av nya regionala kulturplaner finns utvecklandet av nya regioner. Kanske den största är den som diskuteras i Skåne, Blekinge, Kronoberg och Kalmar. Delvis med den bakgrunden träffades musik- och kulturskolechefer, främst från Kalmar län, men även från Skåne, Blekinge och Kronoberg, i Emmaboda i början av februari. KulturSmockan var på plats och tog del av intressanta diskussioner.

I stort sett var alla eniga om att de vill vara med och påverka den regionala nivån. Några var det redan, medan det för andra var helt nytt att diskutera regional kulturplan. (Ofta hänger det samman med att de kulturskolor som ligger under en skolförvaltning glöms bort när kultur nämnden skall yttra sig kring länets kulturverksamhet.) Tankarna på en regional kulturskola är spännande. Gärna samverkan kring lärartjänster, udda instrument, utveckling av filmverksamhet, var förslag som fördes fram.

Många, men inte alla, var dock tveksamma till om den regionala nivån kommer att få ett ökat inflytande på kulturskoleverksamheten. Det kommunala självstyret är viktigt och starkt.

"Vi måste hela tiden lägga ner tid för att strida för vårt berättigande"

Sammanfattningsvis ansåg deltagarna i Emmaboda att arbetet med de regionala kulturplanerna är en viktig fråga för kulturskolan. Inget kommer dock av sig själv. Ett ständigt arbete för att lyfta barn- och ungdomsperspektivet krävs.

Text och bild. Håkan Sandh

Ingrid Stålne, Växjö och Ingrid Marmvik, Oskarshamn

Det finns mycket innovation och kreativitet att hämta hos de elever som går i årskurs 3, 4 och 5! Då har de flesta fått en väl utvecklad motorik, och har en stor lust att lära. Samtidigt har de inte hunnit bli så styrda av vad andra tycker, utan tänker friare kring hur saker och ting borde vara. De har ofta ett friskt, "gränslöst" uttryck i sitt skapande som också färgar av sig på deras idéer. Om läraren förstår att bejaka och handleda deras "nyttänkande", är det svårt att säga vem som får roligast och lär sig mest på lektionen: eleven eller pedagogen...

Text och bild: Charina Widmark

Gustav Stenvaller, saxofon och Elsa Mofjell, bild och violin.

Kulturskolan 2030 är färgglad!

Gustav Stenvaller är tio år och har spelat saxofon i kulturskolan under drygt en termin.

Elsa Mofjell är ett år äldre, och har undervisats i bild i 1 ½ år, samt spelat fiol i 4 år.

Båda går på kulturskolan.

År 2030 är ni 28-29 år, vad gör Ni då?

Gustav: Jag tror att jag jobbar, jag spelar kanske också, men tar inga lektioner.

Elsa: Förri ville jag bli violinlärare när jag blir vuxen, men nu är jag inte lika säker längre...

Hur ser Kulturskolan ut om 20 år?

Gustav: Ja, jag tror det ser ut som nu, fast lite modernare och bättre. Idag har vi för små salar, det är för trångt.

Tror Ni att man undervisar på samma sätt som idag?

Gustav: Jag hoppas att man har kommit

på knep så att man lär sig fortare, t.ex. borde alla elever få med sig en CD från undervisningen som man kan spela upp hemma, där man med tydliga närbilder kan se hur man ska ta vissa grepp på sitt instrument. Då kan man stanna upp, kolla att man håller rätt, och så vidare... Ibland kommer man ju hem och har glömt av alltihop...

– Jag hoppas också att man blir bättre på att isolera lokalerna. Som vi har det nu, blir man störd av alla andra som spelar i rummen runtomkring och ovanför. Det är faktiskt jobbigt.

Elsa: Jag hoppas att man i framtiden bygger kulturskolor så att man har gott om rum, bra notställ och nya "apparater" till undervisningen. Det finns whiteboards överallt, snygga stolar och tavlor, och så är det färgglatt!

Vilken sorts "apparater" tycker Du skulle finnas på lektionerna?

Elsa: Sådana som hjälper till med undervisningen...

Får man hemläxor varje vecka, även i framtiden?

Båda nickar.

– Ja, det tror vi. Det kommer ju alltid nya låtar... Men, vi använder ju inte lektionerna bara till att gå igenom ny musik! Ibland pratar vi t.ex. om olika pauser, eller så arbetar vi med våra ensemblestycken.

Hur har bildämnet utvecklats i framtiden, Elsa?

– Jag hoppas att det har kommit lite andra färger då... kanske har man uppfunnit någon färg som är mer lime/brun... År 2030 tror jag att man arbetar mer digitalt. I dag jobbar vi med rekvisita till olika föreställningar... det kan bli lite jobbigt ibland... Kanske har man hittat nya sätt att arbeta med sådant?

– Det är väldigt kul att hålla på med lera... kanske har man fler maskiner eller andra tekniska hjälpmedel i framtiden än bara en drejskiva...

År 2030 finns Kulturskolan på alla reklampelare!

Hilda Österberg går i årskurs 4 och har dansat i Kulturskolan sedan i höstas. År 2030 kanske hon har blivit en forskare som författar på framtiden. Ester Lundell går i 5:an och spelar teater sedan 1 ½ år i samma Kulturskola.

Hon funderar på att bli skådespelerska när hon blir vuxen.

Hur tror ni att Kulturskolan har förändrats om 20 år?

Ester: Jag tror att den är mer intressant, då. Man har coolare miljöer och ännu mer engagerade lärare. Man har säkert större rum att vara i...

Hilda: Ja, och kanske får man danskläderna av kulturskolan! Hon fortsätter: då lockar man eleverna till undervisningen på ett ännu smartare sätt. Man vet bättre vilka ord man ska använda för att eleverna ska förstå vad man kan välja. Redan idag borde man byta ut ordet "jazzdans". Nästan ingen vet vad det är!

Ester: Jag hoppas att man blir mycket bättre på att berätta om kulturskolan, så att ingen missar vad det är för något. Det borde också finnas tydliga förklaringar vid varje undervisningssal om vad man gör i just den salen och vad det innebär. Jag tror att man också vid ingångarna till kulturskolorna har upplysningar om vad som finns att välja och som alla kan förstå. I framtiden är man säkert ute på varenda skola i Sverige och berättar om Kulturskolans ämnen. Kanske har man också längre lektioner. Det behöver man när man ska repetera en pjäs. Som det nu är, är lektionstiden ibland för kort...

Båda flickorna är helt överens om, att kulturskolan borde finnas på alla reklampelare ute på stan, med stora, roliga bilder i färg! Så blir det nog i framtiden. De betonar att Kulturskolornas "prova på" verksamheter är jättebra, men behöver utvecklas! Varje ämne måste göras lika intressant. Så är det inte idag. Det är jätteviktigt, om man vill ha elever till alla ämnen. År 2030 får man lära sig början på en aktuell poplåt, istället för att spela "Spanien", när man ska "prova på". Där behöver man lite häftigare låtar redan nu, tack!

De tror också att man i framtiden måste göra ännu mer reklam för de klassiska orkesterinstrumenten, om man nu vill att någon ska spela dem.

Om tjugo år finns det inte heller några köer i kulturskolan! Då har man förstått att eleverna tappar lusten om man får vänta länge på att spela sitt önskade instrument. Det är viktigt att man får börja när man är som mest intresserad...

Hilda: Jag tror att man har uppfunnit lite nya instrument vid den här tiden, kanske

en "framtidsmänick"? Det kanske är ett instrument som man kan spela allting på... Man har säkert också rockorkestrar som är lika stora som de med klassiska instrument. År 2030 vet man nog också att man inte ska ha för små grupper i t.ex. dans. Det känns ju mycket roligare att uppträda på scen om man är flera, särskilt om man är nybörjare.

Båda summerar: Om kulturskolan vill ha många elever i framtiden, måste den bli bättre på att visa vad den har och förklara så att alla förstår. Och byt ut ordet "jazzdans"!

Hilda Österberg, dans.

Ester Lundell, teater.

PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK

*Under åren 2007 – 2010 drev SMoK projektet PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK. Fler än 50 kulturskolor från norr till söder var in-
volverade. På flera sätt höjde projektet kvaliteten på
både verksamheten och synen på vad begreppet funk-
tionsnedsatta står för. Vi var många som framförallt
såg mer av människan än etiketten. När projektet
avslutades 2010 kändes det för många helt omöjligt
att bara avsluta det arbete vi startat. Lösningen blev
att bilda en förening. Föreningen Pascal. Nu har den
funnits i snart tre år. Träget arbetande men knappast
färdigutvecklad.*

Under de åren den har funnits har vi fört många diskussioner
hur vi kommer vidare. Vi har också i samverkan med andra
kommuner och föreningar ordnat Pascaldagar – utbildnings-
dagar för pedagoger. Nu senast den 9 mars i Göteborg.

För närvarande pågår ett arbete med att rekrytera medlem-
mar, både bland barn och ungdomar och vuxna. Målet är att
bli så många att vi kan bli betraktade som en riksförening ur
Ungdomsstyrelsens synvinkel.

Föreningen Pascal

Föreningens uppgift är att vara en plattform där idéer, kun-
skap och erfarenhet möts, diskuteras och generöst utveck-
las i ett kollektivt samspel.

Föreningen är öppen för anslutning av enskilda perso-
ner, familjer, grupper, skolor och juridiska personer och
ambitionen är att skapa ett forum som kan företräda barn,
ungdomar och vuxna med alla olika slags funktionsnedsätt-
ningar.

Nätverk

En grund i föreningens verksamhet kommer alltid att bestå
av att erbjuda möjlighet till kontakt med pedagoger, per-
soner med funktionsnedsättningar, föräldrar, experter mfl
inom området. Vi kommer fortsätta att administrera ett
nätverk via webben. Detta görs för närvarande via www.pascalsverige.se. Föreningen Pascal har också en mötesplats
på "Facebook".

Arrangörskap

Pascal samverkar med flera andra organisationer kring lä-
ger och festivaler.

Utbildningar och kurser

Vi avser fortsätta sprida information om kurser och utbild-
ningar inom området. Föreningen kommer även att arbeta
med etablerandet av nya utbildningar inom några högsko-
lor. Kontakt finns för närvarande med några högskolor/
universitet som är intresserade av samverkan.

Vi hoppas att alla kulturskolelärare, alla elever och anhö-
riga kan anmäla sig till föreningen för att stödja verksamhe-
ten. Kostar gratis.

Gå in www.pascalsverige.se

Text: Håkan Sandh

Vill Du annonsera?

Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ

Susanna Öström 0660-29 99 60,
susanna.ostrom@agrenshuset.se

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

TONSPRÅK KULTUR I SKOLANS ALLA ÄMNER

inspiration för lärare

29 oktober 2012 i Vänersborg

Tonspråk vill inspirera lärare och skolledare att utveckla estetiska läroprocesser i skolans alla ämnen. Målet är att lära sig mer om att konst och kultur inte bara är kul och bra att stoppa in när eleverna behöver en paus i arbetet. Det kan vara en del av alla ämnen i skolan, i samtliga årskurser, från förskola till högskola. Konferensen Tonspråk är en dag som riktar sig till alla lärare, oavsett skolförhållanden eller ämne.

Mer information kommer på kulturivast.se

I samarbete med Vänersborgs kommun och
Västra Götalandsregionen.

Kultur i Väst

www.kulturivast.se

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds Solist 2012

BLÅS OCH STRÅK

FINALKONSERT

Söndagen den 18 mars

KL. 10.00-18.00

AVSLUTANDE KONSERT KL. 15

ISHØJ KULTURSKOLE

Vejledalen 9, Ishøj, Danmark

FRI ENTRÉ

TÄVLANDE 12-16 ÅR

Carlo Janusz Becker, trumpet, 14 år (DK)

Borbala Brezovszky, violin, 13 år (S)

Sara-Rebecka Ericsson, cello, 14 år (S)

Jonas Lyskjær Frølund, klarinet, 15 år (DK)

Daniel Thorell, cello, 14 år (S)

Rose Marie Tom-Petersen, cello, 15 år (DK)

Carl Vallin, violin, 16 år (S)

Kirse Westerberg, violin, 15 år (DK)

TÄVLANDE 17-20 ÅR

Olof Ainouz, saxofon, 18 år (S)

Josefine Weber Hansen, bratsch, 20 år (DK)

Michaela Hansen, fløjte, 19 år (S)

Amalie Kjældgaard Kristensen, violin, 18 år (DK)

Eva Steinaa, obo, 18 år (DK)

Maria Steinaa, fløjte, 18 år (DK)

Damon Taheri, bratsch, 20 år (S)

Bence Tóth, violin, 20 år (S)

www.oresunds-solist.com

Øresunds Solist, sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejledalen 9, 2635 Ishøj, www.ishojkulturskole.dk

Ulrika Jörgensdotter,
Projektledare i KRUt.

Framtidsfärger och Kreativitetskort!

Vad händer egentligen i KRUt?

På senaste konferensen i Trollhättan hade vi stort fokus på färger! Det handlade om ROSA, RÖD, ISBLÅ och MÖRKBLÅ, och utifrån dessa färger arbetades det i olika grupper under 1 ½ dag. För den oinvidde kan detta tyckas som smått bortkastad tid – men jag tror att de allra flesta projektdeltagarna håller med mig när jag säger att det blev konstruktiva och intressanta diskussioner. Flera har även valt att arbeta vidare med hela kollegiet på hemmaplan, och rapporterna från detta har varit idel positiva.

Jag ska ge mig på att försöka förklara bakgrunden till dessa spännande färger. Finner du det intressant och vill få "mer kött på bena" – passar jag även på att göra reklam för det pass som heter "Framtidsfärger och Kreativitetskort!" på rikskonferensen i Borlänge. Välkommen dit!

MEN NU FÖRST. DET HELA BÖRJADE MED...

...att Århus musikskole som är med i KRUt, anlätade framtidsforskaren Anne Marie Dahl. Bara ordet framtidsforskare är ett intressant begrepp. Tänk att forska på just framtiden. Detta känns ju lite som "mission impossible" (enligt mitt sätt att se det hela på), men man kan givetvis titta på de strömningar som funnits tidigare och se vilka strömningar som verkar vara på väg in (då blir det även begripligt för mig...!)

Vi i projektledningen tyckte detta lät spännande och intressant, och ville lyfta in det i KRUt. För var annars ska man prova sina idéer, om inte i ett utvecklingsprojekt!

ATT KUNNA NAVIGERA I ETT VILT HAV...

Barn och ungdomskulturen kan liknas vid ett vilt hav, fyllt med starka strömningar. Dessa strömningar skiftar ständigt riktning. Inom kulturskolorna försöker vi navigera i detta hav. Men när vi tycker vi funnit riktningen vältrar en ny strömning över oss som pekar åt ett helt annat håll. Så frågan är "Hur ska vi kunna navigera i detta vilda hav?" (Jag tror att ni alla kan känna igen er i denna beskrivning, eller?)

Här handlar det om att vi bör kunna känna till och förstå de starkaste strömningarna, för det är också då vi kan välja att segla med strömmen eller emot! Eller kanske både och?!

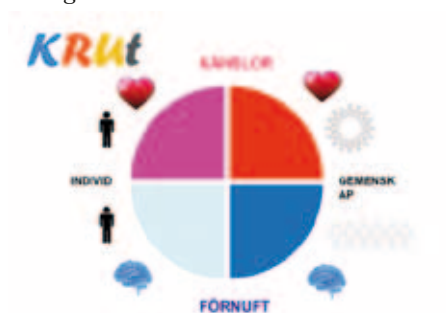
NU TILL FÄRGERNA... ROSA-RÖDA

Vi har den rosa-röda färgen som bygger på känslor och intuition, det som är viktigt här kan inte mätas i siffror utan det handlar om upplevelser, och att vara här och nu. Vi kan symbolisera den rosa-röda färgen med ett HJÄRTA.

ISBLÅ-MÖRKBLÅ

De blå färgerna bygger på förnuft och kontroll, här är det viktigt med målorienterad handling och mycket handlar om optimering. Vi symboliserar de blåa färgerna med en HJÄRNA.

Till detta ska vi även lägga INDIVID och GEMENSKAPS-perspektivet. Så lägger vi ut alla perspektiv och vips har vi en 4-färgad cirkel.

ROSA= Känslobaserad egocentrering, som helt utgår från individens behov och önskningar. Kännetecknas av att de är entreprenörer och mycket kreativa, skapar gärna sina helt unika uttryck och intar scenen naturligt. Det är publiken som avgör om det är bra eller dåligt! Ex Idol, X-factor.

RÖTT = Känslobaserad gemenskap, där en gemensam värdegrund är viktig. En elev som ingår i en röd gemenskap älskar sin grupp, och gruppen är en stor del av personens liv. Den röda gemenskapen kan upplevas som "stängd" för de som är utanför.

ISBLÅ= Förnuftsbaserad egocentrering, som helt utgår från individens behov där fokus ligger på det mätbara, och att optimera sig själv. Man motiveras gärna av talangtävlingar, premieringar och masterclasses.

MÖRKBLÅ= Förnufts-baserad gemenskap. Här är alla välkomna! Alla är viktiga, och tillsammans lyfter man gruppen. Struktur och gemensamma ramar är viktiga för att alla ska kunna känna sig trygga och för att få allt att fungera. Viktigt att berätta är att ingen färg är bättre eller sämre, och man kan vara en person som har "alla färgerna inom sig", beroende på situation och vad man gör.

Ex om jag deltar i en bokklubb så kan det vara både en röd eller mörkblå gemenskap. En RÖD om det är vissa utvalda personer som ingår, vi träffas regelbundet, äter mat tillsammans och diskuterar boken vi läst. För att få ingå i denna bokklubb krävs att du accepterar den värdegrund som har skapats. Men jag kan också ordna bokklubbsmöten på biblioteket, och bjuder in" alla som önskar att delta till bokprat kl 17". De som kommer är välkomna! Detta blir en MÖRKBLÅ gemenskap.

SKA MAN TA FÄRGERNA TILL KULTURSKOLAN...

Så tycker i alla fall jag att vi har ett verktyg som är konkret att diskutera utifrån.

För vad menar vi egentligen när vi säger att "kulturskolan ska vara tillgänglig för alla barn och ungdomar". Menar vi alla? För det fall, på vilket sätt? Är det den mörkblå gemenskapen, där alla är välkomna att ingå? Eller ska det finnas plats för den rosa, röda och den isblå eleven också?

OM MAN KOPPLAR FÄRGERNA TILL KRUTS UTVECKLINGSSOMRÅDEN...

Ska verksamhet med kulturell mångfald finnas inom alla färger? Kan vi idag erbjuda en elev med funktionsnedsättning möjlighet till den rosa arenan? Hur har vi det på den röda, mörkblå och isblå arenan? Talangen då, hur tar vi hand om dessa elever och vilken eller vilka färger handlar det då om? Skapas det speciella talanglinjer som endast riktar sig till en färg, eller hur tänker vi här...? Min upplevelse är att talangspåret är lite mer kontroversiellt i Sverige än vad det är i Danmark och Norge. Lite intressant tycker jag! Är det den svenska jantelagen som styr vårt sätt att tänka? Ska det i framtiden få finnas plats för den isblå eleven?

Sen handlar det ju också om att finna dörrar mellan färgerna, och få eleverna att vandra mellan färggruppen och testa på något nytt.

Jaha, så här långt har fokus legat på elever och deras färg. Men givetvis har lärarna också en grundfärg inom sitt es-

tetiska kulturuttryck, där de känner sig mest hemma. En intressant sak att därmed beakta är vilken sorts ledare som behövs för att leda en rosa, röd eller någon av de blå färgerna. Så visst finns här massor med potentiella diskussioner..., som i sin tur kan leda till spännande utvecklingsarbete!

Vi krutar på i KRUt – och jag hoppas vi syns i Borlänge!

Ulrika Jörgensdotter
Projektledare i KRUt

KRUt är ett EU-projekt som SMoK driver tillsammans med systerorganisationerna i Danmark och Norge. Finansieras av Interreg IVA som har som övergripande mål att bygga samma regionen kring Skagerack och Kattegatt. Projektet involverar 23 kulturskolor från de tre länderna. Startade 2010 och avslutas 2013.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

Interreg IVA
ÖRESUND – KATTEGAT – SKAGERACK

Musik i Hallands populära sommarkurser!

Region Halland
Musik i Halland

Singersong-writerkurs

För tjejer 15-20 år
18-21 juni 2012

Improvisationskurs

För ungdomar 15-22 år
2-6 juli 2012

Symfioniorkesterkurs

För ungdomar 12-18 år
30 juli-5 augusti 2012

Folk- & världsmusikkurs

För ungdomar 12-20 år
6-12 augusti 2012

Kursplats: Katrinebergs Folkhögskola i Vessigebro, Falkenberg

Sista anmälningsdag till kurserna är **fredag 8 juni!**

För anmälningsblanketter och övrig info, se:

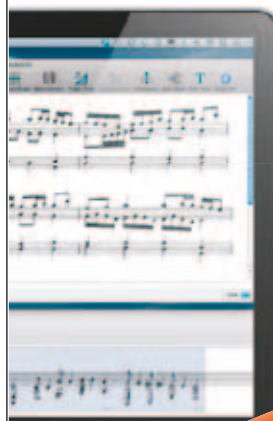
www.regionhalland.se/musikihalland

SCORECLEANER Plug and Play Notation

INTERAKTIVT MUSIKSKAPANDE OCH NOTATION FÖR LÄRANDE I ALLA ÅLDRAR

- Få ner veckans läxa på noter lika snabbt som det tar att spela den
- Lär ut noter och teori interaktivt genom att musicera
- Arra till ensemblen genom att spela och skriv direkt ut separata stämmor

"Barn och ungdom skulle kunna använda ScoreCleaner redan i förskolan och på lågstadiet - möjligheterna är oändliga."

Roine Jansson, lektor musikteori/arrangering
Kungl. Musikhögskolan

Välkommen att testa ScoreCleaner på SMoK:s Rikskonferens!

www.scorecleaner.com

Jag har länge haft två böcker som stirrat på mig från nattduksbordet. Läs mig! Läs mig! har de ropat. Nu äntligen blev det av och jag blev verkligen inte besviken.

Båda var mer än läsvärda och det finns stora kopplingar mellan innehållet i de två böckerna. Båda handlar om lärande; en ur ett pedagogiskt perspektiv och en ur ett neurovetenskapligt.

Debatten om lärandet och skolan – den där vanliga alltså – är ganska förvirrad. Många diskuterar men få underbygger sina diskussioner med fakta. Den första av de två böckerna; **Peter Gärdefors** bok **Lusten att förstå** (Natur&Kultur) rekommenderas verkligen till de som söker mer fakta om hur vi lär oss. I skolan och utanför. Den kom ut redan 2010, har som sagt legat till sig ett slag. Jag läser naturligtvis denna bok, och alla andra, med ett kulturskoleöga. Vad av det han skriver har bäring även för vår frivilliga verksamhet och vilken roll kan de estetiska ämnena i skolan få?

Peter Gärdefors skriver mycket om motivation och förståelse som nyckelområden. Betydelsen av förståelsen kan kortfattat beskrivas med hans egna

ord; information ger yta, kunskap ger djup och förståelse ger överblick inom ett kunskapsområde. Betydelsen av förståelse är viktigt budskap i boken men jag lämnar det här eftersom det andra begreppet, motivationen, ändå knyter hårdare an till kulturskolans verksamhet.

Lärandet sker hela tiden, nyckelfrågan för skolan är snarare hur vi kan motivera elever till den typ av formellt lärande som finns i skolan. Detta när det informella lärandet, exempelvis på en kulturskola, eller i ett dataspel, är så mycket mer lustfyllt. Det är skolans stora utmaning. Gärdefors påpekar att det är märkligt att vi fokuserat så mycket av forskningen när det gäller känslornas betydelse på de negativa aspekterna. Rädsla och stress – inte vilka känslor som gynnar lärande. Vi vet att dataspel är mer motiverande men väldigt lite om varför det är så. Det är också vetenskapligt belagt att ett glatt

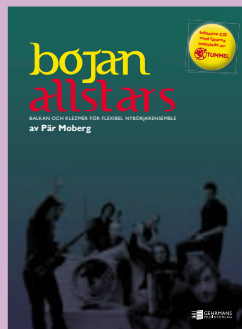
Den andra boken är **Den lärande hjärnan** av **Torkel Klingberg** (Natur&Kultur). På flera sätt går den hand i hand med Gärdefors, men från en helt annan utgångspunkt. Klingbergs är hjärnans möjligheter att ta till sig ny kunskap. En nyckelroll har arbetsminnet, dvs. att hålla i minnet det du måste för att slutföra en uppgift, att ringa ett

samtal till ett nummer du inte har skrivet ner, komma ihåg tio saker att köpa i affären. Denna förmåga är i hög grad medfödd – men kan övas upp. Bl.a. genom att spela ett instrument. Det har forskning på elever i Nynäshamn visat. Förmågan till koncentrationen är nödvändig för arbetsminnet. Fungerar inte det fastnar naturligtvis inte kunskapen i långtidsminnet. Jag funderar själv på hur sambandet egentligen ser ut. Musiken är ett lustfyllt övande som tränar arbetsminnet. Denna träning gör det lättare att lära sig allt annat. Som jag uppfattar det är musiken som konstform helt irrelevant, det går lika bra med schack eller vissa dataspel, poängen är mer att övandet ger effekt. Skall du hålla på med en övning ofta måste det vara lustfyllt. Jag tolkar det som att lära in repliker, texter, danssteg – allt koncentrat övande som tar hela arbetsminnet i anspråk, underlättar annat lärande. Möjligen förenklar jag forskningens slutsatser. I vart fall blir det för mig uppenbart att den estetiska dimensionen i allt lärande framförallt är "nyttig" därför den oftast är lustfylld. Du övar för att du vill och tycker om det. Den minskar därmed också stressen som

är en av de största bovorna för att lärande inte skall fungera. Klingberg skriver dock att med träning skall vi förstå långvarig intensiv träning. Att spela ett instrument lite slentrianmässigt tio minuter om dagen ger ingen ökad kognitiv effekt. Klingberg menar att en hel del av den forskning som redan nu är gammal fortfarande inte tillvaratas inom skolan. Det finns forskning som visar exakt när du bör repetera något första gången, andra gången etc. för att uppnå maximalt lärande. Det finns till och med ett dataprogram, Super-memo, som hjälper till att påminna när det är dags. Klingberg skriver "Genom att fördela inlärnings-tillfällena i skolan, eller på universiteten, skulle kunskapsnivån kunna öka signifikant utan ökad tidsåtgång." Vad han känner till används inte dessa forskningsrön någonstans i utbildningen.

Det finns väldigt mycket annat att nämna i båda böckerna. Jag kan rekommendera dem båda också av det skälet att de är lättlästa, det komplicerade innehållet till trots. De har inte fokus på det estetiska områdets betydelse, men det finns väldigt många sådana slutsatser man kan

Aktuellt från Gehrman's Musikförlag

Bojan Allstars

– Balkan och klezmer för flexibel ensemble av Pär Moberg

Bojan Allstars är inte ditt vanliga orkestermaterial. Det fungerar lika bra för rena blåsorkestrar, rockensemblen med blåssektion som för stråkorkestern – eller blanda hur du vill! Stämmor i olika svårighetsgrader ingår.

GE 11610680:-

Spela med hela kroppen

– rytmik och motorik i musikundervisningen

av Eva Nivbrant Wedin

En komplett bok om rytmik för musiklärare.

- Kopplingen mellan rytmik, motorik och instrumentalspel
- Barns motoriska utveckling
- Lektionsplanering, övningar och arbetssätt
- Gehörs- och rytmträning
- Grupp och kommunikation

GE 11937390:-

humör ökar uppmärksamheten och att man minns mer komplexa saker. Det vet vi, men inte varför. Motivationen kan delas upp i två delar, den yttre och den inre. Den yttre kan vara att uppnå något som bra betyg, den inre att aktiviteten i sig själv är tillfredställande. Det Gärdenfors visar, som är grundligt utforskat, är att vi lär oss mer när vi leker, vi minns när vi hör berättelser i stället för fakta, vi lär lättare om ett budskap presenteras i fler media och när vi får det presenterat på flera sätt. etc. När vi istället försöker öka elevernas motivation med belöningar kan dessa till och med bli kontraproduktiva. Du kan till och med lära dig mindre för att du får belöningar!

En annan aspekt som skulle vara intressant att diskutera och utveckla i kulturskolekontext är barns och ungdomars förmåga att undervisa. Gärdenfors skriver att barn från ungefär tre och ett halvt års ålder kan undervisa andra hur en leksak fungerar. De använder förebildande, mäs-ter-lärling- metoden. Intressanta försök

visar att när två grupper får samma upp- gift - att lära sig en viss faktamängd - och den ena gruppen har som mål att kunna klara ett kunskapstest och den andra att kunna undervisa om innehållet, så lär sig den andra gruppen mer! Kan kulturskolan bygga mer på barn som lär barn?

Gärdenfors bygger sina påståenden på gedigen vetenskaplig grund. Utifrån dessa borde skolan organiseras, vilket inte sker idag. Han drar inte själv några slutsatser exakt hur skolan istället skall utformas. Däremot sammanfattar han boken genom att i nio punkter beskriva hur vi kan undervisa för ökad motivation och förståelse. Mina kulturskoleglasögon noterar att minst åtta av dem är relevanta även inom kulturskolans frivilliga verk- samhet. Rubrikerna är:

1. Ta elevens intressen och emotioner som utgångspunkt för undervisningen
2. Låt eleven arbeta med problem inom kunskapsområdet innan teorin presen- teras

dra själv när man läser dem.

Jag väljer att avsluta med ett citat ur Klingbergs bok:

"Framtidens lärande kommer förmodli- gen att formas av en sammansmältning av flera forskningsfält: experimentell psykologi, kognitiv neurovetenskap, pedagogik och in- formationsteknologi. Det är min övertygelse att om vi ska göra framsteg så är det bara genom vetenskapliga metoder och randomi- serade studier. Undervisningen har i allt för hög grad styrts av politiska åsikter och pedagogiska modenycker. Det kommer inte att finnas undervisningssätt som passar alla elever. Att anpassa undervisningen efter in- dividerna betyder inte bara att i tid hitta och hjälpa barn som har svårigheter, utan också att ge resurser och rätt verktyg till de elever som har goda förutsättningar men be- höver extra stimulans, så att de kan utveckla sin fulla potential."

Kan vi hoppas på mer av vetenskapliga metoder och randomiserade studier även inom kulturskolans verksamhet?

Text. Håkan Sandh

Ordlista:

En **randomiserad** studie är i detta fall en undersökning av effekten av ett nytt sätt att undervisa. Studien kännetecknas av att eleverna för- delas slumpmässigt till att antingen få en ny typ av undervisning eller utgöra en kontrollgrupp.

Metakognition är de tankepro- cesser som handlar om ens egna tankeprocesser. Det innebär att man är medveten om en del av sina egna tankar. Man kan likt en inre handledare undersöka hur de egna tankarna angriper ett pro- blem, bedöma hur bra det går och styra dem om de skenar iväg eller kommer in på ett ofruktbart spår.

3. Skapa lärsituationer där elever upple- ver att de har kontroll över sitt lärande
4. Ge eleven uppdrag
5. Involvera flera sinnen och hela krop- pen
6. Låt lärandet bli lekfullt
7. Låt eleverna visa varandra vad de kan
8. Arbeta med elevens metakognition
9. Var försiktig med yttre motivation

INTERNATIONELLA SÅNG- OCH MUSIKVECKAN 22-29 juli 2012

Vi välkomnar duktiga och passionerade amatörer, också yngre.

Sektioner, ledda av professionella musiker: Stor kör, orkester, träblås, stråkar. Plats: Geijerskolan, Ransäter

Konsalter: 26/7 Ransäters k:a,
28/7 Sunne k:a, och sönd 29/7 musik i Ransäters k:a.
Musikaliskt huvudverk: W. A. Mozart: *Mässa c-moll*.

Upplysningar, pris, anmälningsblanketter m.m. på
www.geijerskolan.se eller tel 0552-30250 vx.

Fina stråkinstrument i alla prislägen

- Butik
- Reparationer
- Webbshop

www.fioler.se

Erikslustvägen 62, 216 18 Limhamn (Malmö)
Tel: 040-15 98 03, E-mail: info@fioler.se

Medlem av: E.I.L.A.,
V.D.G. och S.V.B.M.

Kommunikativ

Sollentuna kommun söker

BITRÄDANDE KULTURSKOLECHEF

Är du strukturerad, omvärldsorienterad och kan skapa goda relationer? Ansök senast den 27 mars.

www.sollentuna.se/ledigajobb

SOLLENTUNA KOMMUN

FÖR UNGDOM
15-25 ÅR

JAZZ

VECKA I HÖGA KUSTEN
6-11 AUG 2012

FÖR TRETTONDE ÅRET i rad kör vi nu en vecka laddad med jazzmusik och socialt umgänge. Nytt för i år är att vi erbjuder tre olika kurspaket; Jazzensemble, Jazzensemble avancerat samt Storbandskurs (i samarbete med RUM). Undervisningen kommer att ske på folkhögskolan i Härnösand, där vi också bor och äter. Kursen startar måndag 6 augusti med lunch och avslutas lördag 11 augusti med konserter på stan och på jazzklubben Metropol på kvällen. Hemresor

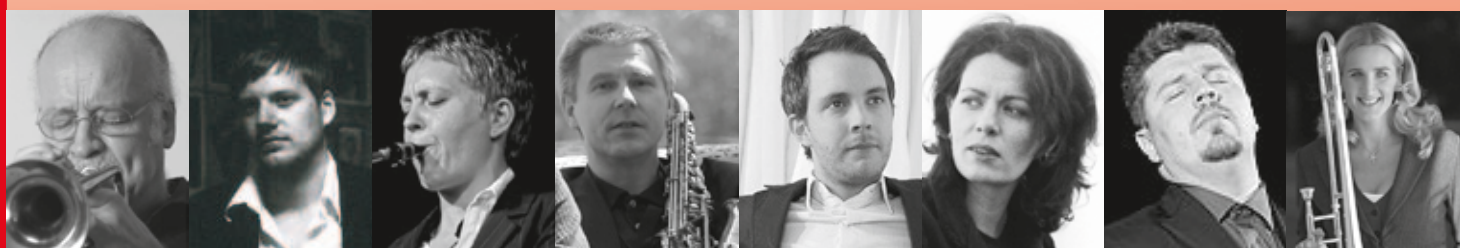
sker söndag 12 augusti. Lärare i år är Karin Hammar på trombon, Amanda Sedgwick på saxofon, Per Nordgren på gitarr, Maggi Olin på piano, Martin Sjöstedt på bas, Daniel Fredriksson på trummor samt Gustavo Bergalli på trumpet. Kursledare är Fredrik Norén (jazzensemblekurs) & Berndt Sjögren (storbandskurs).

Kursavgift är 3 500 kronor inkl. kost och logi i dubbelrum. Enkelrum mot tillägg.

Sista anmälningdag: fredag 15 juni.
(Begränsat antal platser)

Anmälan skickas till: "Jazzkursen"
Scenkonstbolaget Musik c/o Fredrik Norén
Kastellgatan 15, 871 33 Härnösand

För information:
fredrik.noren@telia.com
Tel 0611-721 56 eller 070-641 49 47

GUSTAVO BERGALLI - MARTIN SJÖSTEDT - AMANDA SEDGWICK - BERNDT SJÖGREN - DANIEL FREDRIKSSON - MAGGI OLIN - PER NORDGREN - KARIN HAMMAR

Härnösands Folkhögskola

scenkonstbolaget | musik
www.scenkonstbolaget.se

Härnösands Kommun

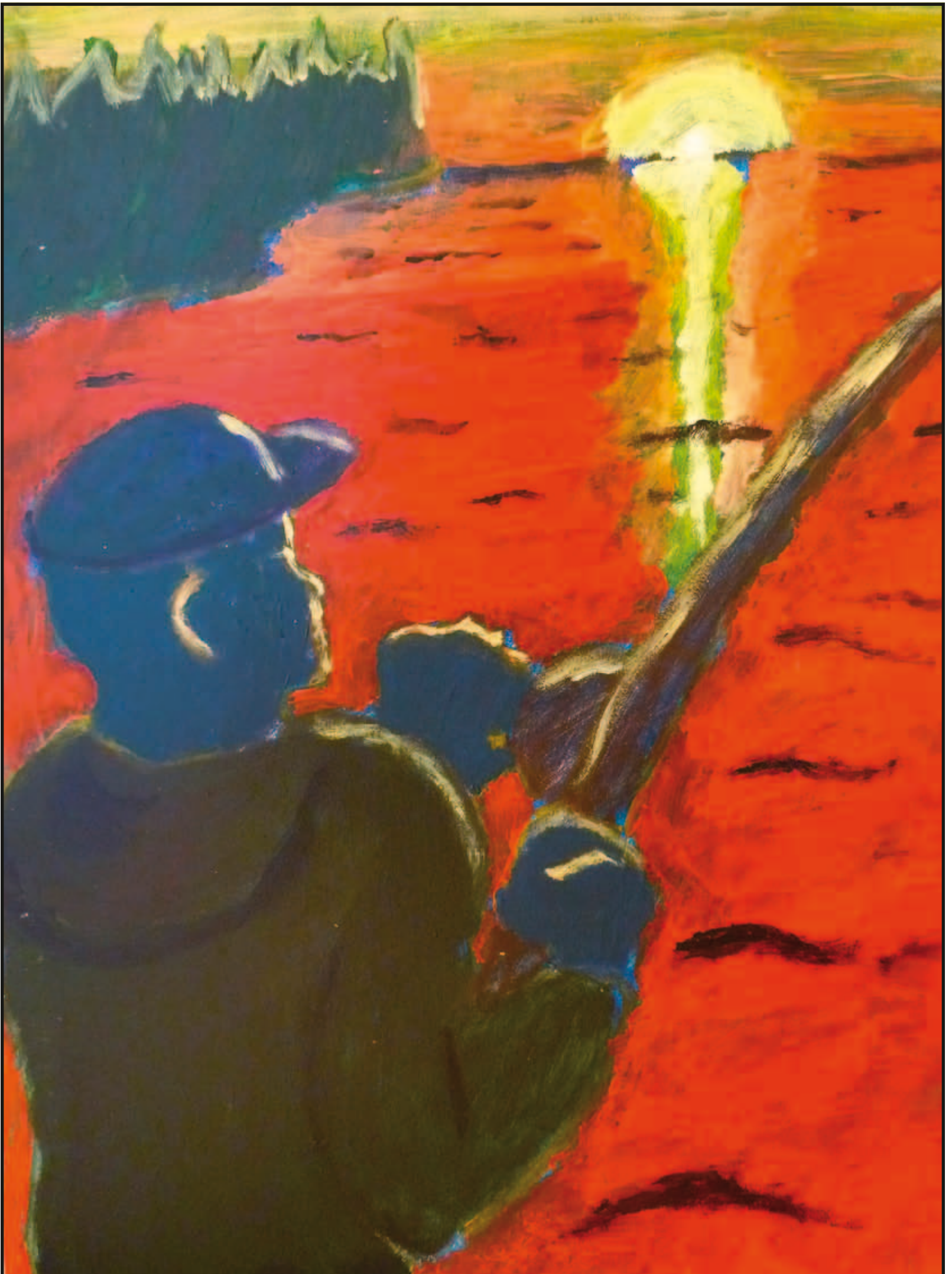
Musiklärare!
Gå med i nätverket IMPULS
för mer jazz i skolan

Kostnadsfritt och pengar att söka för era projekt

Kolla www.swedejazz.se för mer information och anmälan.

Svenska Jazzriksförbundet och Mary Lou Meese YouthJazzfund

"Fisketuren" av Karl Hed-Dahlqvist, 15 år

Många musikaler sätts upp av kulturskolorna

Klippen från fina musikaler fyller våra lokaltidningar, radio och TV:

BORLÄNGE Premiär för nyskriven musikal

Tillsammans är vi oslagbara, så heter en nyskriven ungdomsmusikal som har premiär i Borlänge på fredag. Musikalen utspelar sig på en musikskola där vi får följa hur ungdomarna bland annat kämpar för att rädda sin skola från nedläggning. Dalanytt/SR

MALMBERGET Musikal om rivalitet mellan orterna

Musikalen Kättz, som sprakade loss på lördagen i Malmbergets islada, var så rykande het att den nästan smälte isen. - Helt fantastiskt, var publikens betyg efteråt.

Musikalen Kättz är en uppsättning som arbetats fram av MAIF konståkning, MAIF hockey och Kulturskolan tillsammans. Ett unikt samarbete som aldrig prövats tidigare, enligt kommunens kulturchef Jerker Johansson.

Sammanlagt var det 40 åkare, nio sångare samt berättaren Rasmus Holmgren som gjorde showen.

Den senare höll ramarna för dramat som utspelade sig på isen. Åkarna visade prov på avancerad åkning i graciösa kattlika och konstnärliga rörelser, ackompanjerade av mäktigt sång från Kulturskolans kör i en blandning av alltifrån ballader till häftig rock.

Berättelsen behandlade rivalitet mellan Malmbergs- och Gällivarebor - i storyn förstås i form av katter, hundar, möss och råttor - och om hur alla till slut måste enas och vara starka tillsammans. Vad syftningen till att allt ändå slutade med en skakande skräll och ett "Fy Fabian", varpå alla flydde från isen i ett huj, kunde väl de flesta i publiken räkna ut.

Norrländska Socialdemokraten

SUNDSVALL Träffsäker och välgjord föreställning om Pippi

Allt känns otroligt välgjort och bara en sån sak som att ha en levande orkester som spelar originalmusiken av Georg Riedel gör att den rätta, drömska och förtrollande Lindgrenstämmningen infinner sig direkt.

Allt flyter på väldigt bra och scenografin används väl och känns genomtänkt.

Fina skådespelarinsatser är det gott om, och allra starkast lyser Evelina Alexandersson i huvudrollen som den bångstyriga, glada och spralliga Pippi, hon får också god hjälp av bland andra Sally Ågebrant som den fiskeförnämna "Prussiluskan" och Hanna Persson som med en träffsäker mimik spelar apan "Herr Nilsson".

Dagbladet

KATRINEHOLM Smarta, coola, snygga och roliga Gast

100-tals barn och ungdomar i Katrineholm har just varit på besök i dödsriket, allt medan deras föräldrar, syskon och kompisar tittat på och njutit av skådespelet.

I den fantasifulla föreställningen Gast fick dansare, skådespelare och musiker skrämmas och flaxa med lakanen i en storslagen spökmusikal.

Att stå på en scen och medverka i stor produktion blir för det mesta ett minne för livet. Ju större och mer påkostat desto roligare minne. Troligen kommer ingen av dem som har varit med i föreställningen "Gast" att glömma bort känslan av att få vara en del av en helhet, strålkastarna eller publikens applåder.

Det är inte lätt att skapa ett skådespel där hundratals elever i kulturskolorna i Katrineholm och Vingåker och Dud ska få möjlighet att visa vad de kan i sina respektive konstarter. Det ska hålla ihop, ha en röd tråd och kännas meningsfullt för dem som lägger ner tid och arbete på sin fritid för att projektet ska kunna bli av. Katrineholmskuriren

Långa köer till populär kulturskola

HÖGANÄS Rektorn för Eric Ruuth kulturskola är mycket nöjd med verksamheten och hur den utvecklas. Kan-ske är köerna till musikundervisningen största smolket i bågaren.

Det är långa köer till Eric Ruuths utbildningar inom bland annat gitarr och dans. "Förra året hade vi 150 olika evenemang som teater, stora konserter och samarbeten med skolor. Det är häftigt att få vara med i detta", säger ansvarige Lars Löfgren.

Så långt liten ljusning vad gäller köerna. Rektorn för Eric Ruuth kulturskola, Lars Löfgren, konstaterar att han ändå är mycket nöjd.

- Vi har en förhållandevis väldigt bra verksamhet, säger han.

Det stora bekymret är förstås de långa köerna till viss undervisning, som i gitarr och till dans. Förklaringarna är både tråkiga och trevliga.

- Under många år har vi haft samma anslag, plus indexuppräknings förstas, och någon höjning tror jag inte på eftersom utbildningsförvaltningens budget redan verkar ganska tajt.

Han konstaterar att anslaget står stilla medan Höganäs kommuns invånarantal ökar.

- Befolkningen har vuxit de senaste tio åren och per 1 000 personer som flyttar hit kan man anta att ett visst antal av dessa är barn och ungdomar - och många söker till kulturskolan.

- Risken är förstås att vi tappar vi dem på vägen om de får vänta för länge, säger Lars Löfgren.

En tydlig trend de senaste åren har varit att de som fått en plats stannar längre i undervisningen.

- Förr var genomströmningen större. Fler började och fler slutade. Men det är också totalt fler som söker nu. HD

Nya signaturmelodin utsedd

BOLLNÄS Vid tisdagskvällens konsert på Kulturhuset i Bollnäs uppmärksammades Alla hjärtans dag samtidigt

som det utsågs vilken melodi som blir kulturskolans framtida signaturmelodi. Det segrande bidraget är skrivet av Bollnäsmusikern Lena Jonsson och den danske musikern Nikolaj Busk.

Lena Jonsson är en av kompositörerna bakom den vinnande melodin.

- Det är en bra låt som går att använda till flera olika ändamål och i olika arrangemang, konstaterar kulturskolechefen Anders Rosengren.

Jakten på en signaturmelodi inleddes efter ett medborgarförslag från journalisten Gertrud Haglund i Bollnäs. Hon hade tänkt sig en intern tävling för lärare och elever vid kulturskolan, men kommunstyrelsens utskott för kultur- och internationella frågor, som behandlat förslaget och tycker idén är bra, breddade underlaget och utlyste en tävling där vem som helst kunde lämna bidrag.

Hela Hälsingland.se

Fler elever får möjlighet att gå på Västerås Kulturskola

VÄSTERÅS Västerås Kulturskola har fått en ramökning med en miljon kronor för 2012. Detta gör att vi kan utöka antalet lärartimmar och ta in fler elever till våra kurser.

Skolan erbjuder under vårterminen ytterligare omkring 220 sökande elever en plats. Utökning av lärartjänster sker i ämnena; gitarr (idag en kö med 205 sökande), slagverk, musikalteater, piano, cello samt bild & form och keramik. Tjänsteökningen sker både genom utökning av befintliga tjänster och genom nyanställningar.

Kulturskolan räknar med att kunna utöka antalet elevplatser ytterligare höstterminen 2012.

Även inför förra året (2011) fick Västerås Kulturskola en ramökning och kunde då erbjuda undervisning för ca 230 elever från kön till sina kurser. Västerås kommun

Du vet väl att nyheter från andra media finns varje dag på

www.smok.se

Där kan du också skriva dina egna kommentarer!

nilton.se
Stands for Music
031-795 01 50
www.nilton.se
Ring!
Not-, Mic-, Instrument-, Ljud & Ljus-Stativ
Utökat sortiment

Palatset

Nu har SMOKs kontor åter flyttats efter fem månader på Palatset. Ny adress är Nybrokajen 13. Många känner säkert igen den eftersom SMOKs kontor under många år fanns på Nybrokajen 11. Nr 13 är den del där Rikskonserter tidigare hade sitt kontor. Där delar vi nu en korridor med Sv. Jazzriksförbundet, Orkesterjournalen, Musikcentrum, RFoD och föreningen Tidig Musik.

Palatset på Riddarholmen i Stockholm är naturligtvis först en angelägenhet för Stockholms län. Nu har det ändå figurerat en del i riksmidia så jag kan inte motstå att kommentera bakgrunden till att vi måste flytta vårt skrivbord därifrån.

Palatset AB gick i konkurs. Det fick ett kort liv, och just nu finns det inget som tyder på att något nytt uppstår i stället. Hur kunde det gå så snabbt? Nu pågår en utredning kring det i Stockholms kommun så det fullständiga svaret får vänta. Ändå kan vi konstatera att många, både privata och offentliga bidragsgivare, var väldigt positiva och ville stödja verksamheten – men ingen ville ta ett långsiktigt ansvar. Hela upplägget byggde på att det offentliga och det privata skulle samverka för att förverkliga idén. Att göra det utan att vare sig en privat eller offentlig stark aktör går in och tar ett ansvar för uppbyggnadsskedet var helt orealistiskt. Jag hörde från en f.d. anställd på Junibacken i Stockholm att det tog dem två år innan verksamheten var så etablerad att den bar sina egna kostnader. Kanske var även själva verksamheten för optimistiskt uppbyggd ur ett ekonomiskt perspektiv.

Statens Fastighetsverk har satsat 200 miljoner på att rusta fd Riksarkivet för att Palatset skulle flytta in. En präktig skandal? Kanske, men är inte skandalen att ett så stort, fint och k-märkt hus som Riksarkivet fått stå tomt i 40 år ändå större? Med den hyra som det nu handlar om har SFV missat hyror på över 400 miljoner. Och vad kostade anpassningen till Palatset? 5 miljoner?? Räkna bort alla installationer, hissar, toaletter och allmän upprustning så kanske det inte är så mycket kvar? Jag tycker det är mer tragiskt att många kulturarbetare inte får ut sin lön efter konkursen, än att staten rustat huset "i onödan".

En annan reflektion kring Palatset – ett stort hus för bara barn och kultur mitt i Stockholm – är att det väckt glädje inom barn- och ungdomskulturområdet, men också ifrågasättande. Ett argument går ut på att Palatset tog för stor del av "kakan" som går till barn- och ungdomskulturen. Jag tror inte på kak-tänkandet. Vem skulle bestämt att det finns en kaka av en viss storlek? Barnkulturen får kosta max 0,7 % av BNP? Det andra argumentet är att Palatset borde funnits i en förort. Ett förståeligt argument i sig, men i så fall bör det ju finnas i alla förorter – annars får de flesta barn längre dit än när det finns i centrum. Och varför skall just barnkulturen finnas i förorten? Är det inte något fint att ett barnens palats finns bland de vuxnas palats mitt i centrum? Visst är det härligt att se exempelvis Rum för barn på Kulturhuset

- mitt i Stockholm. Det finns något snällt inom barn- och ungdomskulturområdet.

Håkan Sandh

RAPPORT FRÅN SMoK:s STYRELSEMÖTE 22-23 FEBRUARI 2012

Bokslutet för 2011 visar på ett plusresultat på 49 919 kr. SMOK har nu mödosamt byggt upp ett eget kapital på 422 826 kr. Styrelsen lägger fram en balanserad budget till årsmötet där den planerade ökningen av service/medlemsavgifter på 16,7 % är inräknad. Dock är det viktigt att på årsmötet tydligt redovisa det ekonomiska läget på sikt och redovisa vad en ytterligare stärkt ekonomi skulle kunna ge för resultat.

Styrelsen beslöt vidare att Rikskonferensen ska vidareutvecklas till att i högre grad också intressera lokalpolitiker/högre tjänstemän vid sidan av huvudmålgruppen musik/kulturskolans ledare/ledarteam.

Därmed också sagt att låta Biennaltanken vila tills vidare.

En motion finns tillställd årsmötet i år, och handlar om att SMOK inte ska vidarebefordra statistikuppgifter från Nulägesrapporten 2011 till Lärarförbundet, då den till viss del utgör underlag för deras ranking när de utser Årets Musik- och kulturskolekommun. Styrelsen kommer att föreslå årsmötet att avslå motionen.

Angående SMOK-projekt är en ansökan på väg in till Arvsfonden för ett projekt kring ökad delaktighet.

Vidare går inom kort en ansökan in till Statens Musikverk som är tänkt att finansiera ett jämställdhetsprojekt. Dessa båda projekt har också kopplingar till projektet Kulturskola 2030 (K2030) som till viss del rikskonferensen i Borlänge kommer att handla om.

Beslutet från förra styrelsemötet 6 december 2011 om att utse Nationaldagen till Kulturskolans Dag backade nu styrelsen lite på. Först efter att styrelsen utvecklat tankarna kring detta och efter att diskussioner förts med medlemmarna tar styrelsen beslut om detta.

Efter Palatsets konkurs har nu SMOK flyttat sitt Stockholmskontor tillbaka till Nybrokajen. Gatuadressen är numera Nybrokajen 13 och postadressen är SMOK, Nybrokajen 13, 111 48 Stockholm.

Styrelsemötet innehöll också ett uppskattat besök av Petra Frank från Dans- och Cirkushögskolan (DOCH) i Stockholm. Matnyttig information utbyttes.

För medlemmar finns nu dagordning till årsmötet inklusive sju bilagor att ladda ner på hemsidan under "Grupper" – "SMoK". Efter kritik på förra årsmötet att verksamhetsberättelsen var för knapphändig omfattar i år berättelsen 20 sidor. Läs och begrunda allt som SMOK jobbat med under 2011.

Dag Kraft

Nyheter från SMoK

Nästa nummer av

Kultur
SMoCKAN

kommer under vecka 18

Bland rubrikerna:

- **Rikskonferens i Borlänge**
- **Nya ordföranden**
- **Nya ambassadören**

Vad vill Du läsa i Smockan? Tipsa redaktionen via mail till hakan.sandh@smok.se

På www.smok.se kan du hitta nyheter varje dag om musik- och kulturskolorna över hela landet! Läs och kommentera!

Musikerutbildning Vänersborg

Estetisk spetsutbildning för gymnasieelever
Birger Sjöberggymnasiet, Vänersborg

DU ERBJUDS BLAND ANNAT

- 80 min undervisning på huvudinstrument ●
- 20 min undervisning på biinstrument ●
- gemensamma lektioner ●
- kammarmusik, kammarorkester, symfoniorkester, blåsorkester, storband m.m. ●
- regelbundna repetitioner med pianist ●
- börja årskurs 1 eller 2 ●
- öppet också för pianister, gitarrister, organister och dirigenter. ●

Provlektioner och "Prova-på-dagar" hela läsåret – kontakta oss.

Läs mer och beställ gärna vår nya broschyr via

www.vanersborg.se/musiker

Vänersborgs kommun